

גליון

מעורלפת
ספירים

במשנתו של הבעש"ט הקדוש

פרשת
במדבר
גליון קט"ז

מאמר "עיגולים ויושר"

עיגולים ויושר

הנה ידוע מה שהביאו הרבה בספרי החסידות^א מה דאיתא בכתבי האריז"ל^ב, כי בערך הספירות העליונות ישנם שתי בחינות כלליות הנקראות: "עיגולים" ו"יושר"^ג - אשר יש להם שער מיוחד בספר עץ חיים הנקרא "שער עגולים ויושר"^ד.

והנה תיבת "עיגול" נמצאת כבר במשנה^ה ומשמעותה היא על אותו מקום שבו מצויים כל הנקודות שבמישור

שמרחקן מנקודת המרכז שווה. לפיכך השם "עיגולים" היא כינוי למציאותם של אורות הספירות העליונות כפי שהם במקורם - בהעלם ובהסתתר, מבלי התחלפות המדרגות לפרטי פרטים בבחינת התגלות^ו.

לעומת זאת, בחינת "יושר" מתארת את התחלקותם של אורות עליונים אלו לפרטי פרטים, והופעתם בהתגלות באמצעות כלים ותבניות - המשמשים כמתן ביטוי לאורות עליונים אלו^ז.

א כמובא בספה"ק **תפארת שלמה** (פר דאשית): הנה בתחלה כביכול צמצם וסילק האורות למעלה להיות מקום פנוי להעולמות ואחר כך המשיך למטה בסדר בחי קו יושר ועיגולים כ"ל^א.

וכן מובא בספה"ק **אש קודש** (ל"ח ניסן): **כי נודע שבנינו הספירות יש בחינת עיגולים ובחינת יושר**, בחינת עיגולים כל הגדול ממחירו מקיף את חיבורו עד שהוא יתברך מקיף את כולם, ועולם העשייה בתוך כל העיגולים, ובחינת יושר כל הקטן מלביש את חיבורו עד שהקו הנמשך מאין סוף, נמצא בתוך כולם, ועולם העשייה מלבוש הכי חצוני הוא, כמו שמובא כמה פעמים בעץ חיים.

ב ראה מה שמובא בשער **הקדמות** (ע"א ע"ב): **בוה"ל**: והנה הצמצום הזה, היה שוה בהשוואה אחת בסביבות קודה האמצעית הריקנית והיא: **באופן שהמקום החלל הוא, היה עגול מכל סביבו, בהשוואה גמורה, ולא היה בתמונת מרובע בעל זווית, לפי כי גם האין סוף צמצם עצמו בתמונת עגול, בהשוואה אחת מכל הצדדין**. והסיבה היתה לפי שכיון שאור שייצמצם עצמו מצד אחד, יותר משאר הצדדים, **והנה כבר נודע ונתפרסם בחכמת השיעור, שאין תמונה כל כך שוה, בתמונת העיגול**. משא"כ בתמונת המרובע בעל זווית צבאות בולטות, או בתמונת משולש, ויוצא משאר התמונות, ועל כן הוכרח להיות צמצום האין סוף ית, בבחינת תמונת עגול, וסיבת הדבר בעבור האין סוף עצמו כנוכח. ועוד יש סיבה אחרת, והיא, בעבור הנאצלים אשר היה עתיד להאציל אחר כך באותו המקום החלל ההוא הפנוי הנזכר.

והענין הוא, כי בהיות הנאצלים בתמונת עיגולים, כמו שיתבאר, יהיו כלם קרובים ודבקים עם האין סוף האין סופי וממיה אותם בהשוואה אחת, והאור והשפע הצריך להם, יקבלוהו מן האין סוף בשקול אחד מכל צדדיהם מה שאין כן אם היו הנאצלים בתמונת מרובע או משולש כיצא בשאר התמונות, כי אז היה בהם זווית בולטת קרובה אל האין סוף יותר מקיף בחינות צדדיהם, ולא היו מקיפים אור האין סוף בהשוואה אחת. ולקמן יתבאר טעם, למה הוצרך ענין הצמצום הזה, ומה עניינו, ועיין שם.

ג והם שבע מלכי אדום הנקראים: מלכי עיגולים ומלכי יושר.

ד עשר הספירות כאשר הם בבחינת "עיגולים" הרי הם שייכים לספירת ה"חכמה", לעומת זאת, כאשר הם ב"יושר", הם בבחינת "בינה". וכדאיתא בספה"ק **אור לשמים** (פר שלח): כי שורש התשובה הוא מצפון, וצ"ל התשובה מצפון הלב, ופני השורש משמאל (וחזקא א), ותרגום של שור הוא תור, ופ"ה יושבו מתור הארץ - **דהיינו ע"י שהתשובה שלכם יהיה הגשנת עילאה, מבחינת בינה, תוכלו להמשיך קו היושר** (פ"ה פ"ה ר"ה פ"ב) **לזה העולם**.

ה במסכת תרומות פ"ד ר"ה): "העיגולים מעלין את המלבנים והמלבנים מעלין את

י בבחינת 'חכמה' שבה הוא נצנץ הרעיון טרם בואו לידי גילוי.

י"י בבחינת 'בינה' שבה הרעיון מופתח לפרטים ובא לידי גילוי.

ז ראה באריכות ביהוה ענין זה בספה"ק **דר מצותיך להר"ק בעל הנחם צדק ז"ע** (מצות קרבן פסח אתא א) וז"ל: **ולבין זה הנה ענין עגולים ויושר יובן עד"מ מנפש האדם המתלבשת בגוף שמחלקים כחותיה לחלקים פרטיים באברי הגוף לפי מוגז תכונתו כלי הגוף כמ"ש בזהר שבמחשבה נמצאת תלת חללי דגלגלתה שנים לצד הפנים ואי לאחוריים**

ובתלת חללין אלו מלוכשים ג' מוחי ח"ב"ד שבשני החדרים אשר לצד פניו מלוכשים שני מוחי ח"ו"ב ובחדר שאחורי תכפין מלוכש מוח הדעת וכמ"ש ובעדת חדרים ימלאו (משלי כ"ד ד) **ואח"כ מהתחלקת לכתות פרטיים יותר המה החושים** ראה שמיעה ר"ח דיבור שהם כחות פרטיים נמשכים מהמוח שבראש שממנו מתפשט כח בעין לראות ובאוזן לשמוע וכי שכל כח פרטי יש לו מדור בפ"ע לפעול בו פעולתו ולפי מוגז הכלי כך תכונת הכחות הנמשך ומתלבש בה, **ואח"כ נמשך ומתפשט החיות מן הראש לכל הגוף ושם מתחלקים הכחות בהתחלקות פרטית יותר** דהיינו כח המעשה מתלבש בידיים וכח הילוך ברגלים שאף בכח המעשה יש כמה מדרגות שהגם שבוךך כלל נק' הכח המלוכש בידיים ורגלים בחי' כח המעשה **אע"פ"כ יש חלוק והפרש גדול בין כח המעשה ידיים לכח המעשה רגלים שביד יכול לצייר איזו ציור נאה או לכתוב איזו כתב המלוכש בו דבר החכמה והד"ק כותבת דבר חכמה ההיא מוכרח להיות משולבש בה אז כח החכמה והשכל שלו איך יצייר הציור ויכתוב הכתב אבל בכח המעשה דרגלים אין נמצא התלבשות השכל עד"ז אלא מעשה בעלמא הל"ך או לעמוד והיינו מפני שנמצא ע"ס בעשי' עצמה והן הן המדרגות שונות הנמצא בכח העשי' עצמו שבידיים מלוכש החכמה דעשי' משא"כ ברגלים משולבש בחי' עשי' דעשי'.**

וכ"ז הוא בחי' התחלקות כחות הנפש לפרטים בכלים פרטיים כ"ל וכל כחות אלו נמשכים ובאים מתפשט, וא"ל לומר שגם קודם התמשכותן לכלי הגוף בעודן כלולים בגוף היו ג"כ בחי' התחלקות עד"ז שא"כ אתה אומר שנמצאת מחלק הנפש לחלקים רבים לפי תכונת אברי הגוף **ובאמת שהנפש היא עצם פשוט א**, ועוד שהיו אנו רואים שיש כחות הנפש בגוף המתנגדים לז"ז כמו בלב כח החימיות ובמוח הקרירות וכמ"ש בת"ז חכמה מוחא בינה ליבא ותממה מקור החסידים הנמשכים כמים ובינה מקור הגבורות הנמשלים לאש ואחר התלבשותן בגוף יש להם כלים ומדורות מיוחדים ואין אז מכה זו אלא אם אתה אומר שמכ"כ נמצאו וזמ"כ היו בשרשן בנפש ושם אין להם מדורות מיוחדים שהנפש רוחנית היא וז"ל היו זה נמכים זה, **אלא דאי מזה מופת ברור שבעוד הכחות בנפש היו בסגנון אחר מכומו שנעשי' אח"כ בהתלבשותן בכלי הגוף** כי אז הם נעלים והרבה דוקים ביותר מן התואר שמקבלים אח"כ ע"י התלבשותן בכלים עד שברשטן אין נמגדים כלל אז לזה וגם אז הם כלולים כולם יחד בהתכללות בנפש בלתי התחלקות פרטי' כמו שנעשה אח"כ בכלים אלא הנפש שהיא עצם א' היא הכוללת כולם יחד כסקריה א'.

ועתה שים אל לבך המשל הזה איך מנפש שהיא עצם פשוט וכוללת כחותיה כא' מתחלקים אח"כ לכתות פרטיים שונים ע"י הגשנת בכלי הגוף המתחלקים כ"ל

והבן מזה בנמשל למעלה ענין עגולים ויושר כי הנה נד' בע"ח שמקור העיגולים הוא העיגול הגדול שלפניו ענין המקיף את הכל ומקור היושר הוא מקו שמשך מאח"כ אל תוך החלל, והענין שבחי' העיגולים יש בהם ג"כ כ"ס אלא שחי' התכללות כחות הספי' כמו שהן בשרשן טרם התמשכותן בכלים דיושר להיות כאו"א במדור בפ"ע אלא כמו שהן בכלים יחד דע"ן ולכן הם כגלדי' בצללים זת"ז כי ככללין כא' כ"ל בשכל מכותות הנפש כמו שהן כלולים בנפש שהם נעלים ממנו שחם אח"כ בכלים שלהם וזהו בחי' משכיל מקור החכמה דאצי', אבל בחי' היושר הוא בחי' האורות המתלבשים בכלים שאז הם כל אור בכלי' מיוחד בתלת מוחין מלוכש ח"ב"ד כ"ל וכן חו"ג דרועא ימינא ושמאלא ת"ת גופא נ"ה תרין שוקין וכי ואז החכמה מובדלת מהבינה זה מקור

כמו כן, נקראות שתי בחינות אלו בספרי החסידות^ה גם: "אור מקיף" ו"אור פנימי" או "ממלא כל עלמין" ו"סובב כל עלמין".

"אור מקיף" ו"סובב כל עלמין" מבטאים את האורות העליונים כפי שהם בהעלם ללא התחלקות בבחינת "עיגולים", ואילו "אור פנימי" ו"ממלא כל עלמין" מבטאים את התגלותם של אורות אלו בעולמות העליונים על מנת להחיות את כל אחד מהם לפי ערכו, הכוללת חילוקי מדריגות ויחס בין אחד לרעהו בבחינת "יושר".

עיגולים ויושר בעבודת השי"ת

והנה כשם ששתי הבחינות המדוברות - "עיגולים ויושר" - מתבטאות בשתי האופנים אשר על ידם גוף האדם מקבל את חיותו וכמבואר בארוכה בספה"ק דרך מצוותיך הרה"ק הצמח צדק מליובאוויטש זי"ע,^ו כך מבטאים הם גם שתי מיני עבודות אשר על ידם האדם עובד את השי"ת^ז, האחת בבחינת "עיגולים", והשניה בבחינת "יושר", וכמבואר באריכות בספה"ק ליקוטי אמרים הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין

החסידים וזה מקור הגבורות זה עומד לפעול פעולה זו וזה פעולה אחרת וכנ"ל וכן מתחלקים עוד שיש להם ל כלים י פנימי מתלבשים בבריאה וי' תיכונים ביצי' וי' חיצוני' בעשי' לפעול השפעת גשמיים וגם בהם י' בחי' כנ"ל במשל כח המעשה שבידים לגבי כח החילוקי שברגלים וזהו הנק' השתלשלות העולמות כשלתל זו טבעת תחתון אדוק בטבעת עליון ועליון בעליון הימנו וכנ"ל עד שבאו מהם השפעות גשמיים להוות העוה"ז וכל אשר בו כמ"ש ואתה מחי' את כולם (תפרי' טו) שזהו ע"י היושר נמשל כחות הנפש כשהם בגוף פועלים פעולתן משא"כ בעודם כלולים בנפש כו'.

^ה כמש"כ הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע בספה"ק ליקוטי אמרים (אות טו): וכמו שנאמר (ויפיה ל"א י"ב) אז תשמע בתוכם במחול שהוא עיגול, כי יש סוד העיגולים ויושר כידוע מהאריז"ל^ז דהיינו בכלל אור פנימי ואור מקיף כי ה' יתברך ממלא כל עלמין וסובב כל עלמין, סובב כל עלמין הוא מצד שהוא אין סוף ושם אין שייך עבודה ובחירה כלל. וראה מש"כ בספה"ק שפת אמת (ליקוטים - פ' תרטי"ט) וז"ל: וזה מבואר כי קוב"ה סובב כל עלמין וממלא כל עלמין וראשית המאמר בדיק במחשבה קדומה וכן סוף המאמרים ולזאת האדם שלימות הכל ולזאת צריך האדם להבין כי כל הנבראים תולין בו והיינו כנ"ל שהאדם הוא סוף הנבראים והסוף הוא יותר חומרי וגשמי אבל מצד הארת אין סוף ברין הוא ובעל שמו הרי אין סוף ובסוף הזה האור של אין סוף נעלם בעומק יותר וזהו בחי' ממלא כל עלמין ענין ממלא כל עלמין הוא הימצוץ וההעלם אבל בחי' סובב כל עלמין בדרך עילה ועלול הקודם קודם, וכל זה מובן למשכיל באמת כי כל הנבראים שמוקדם בבחי' סובב כל עלמין הם קודמין במעלה ובכח הארת חיותם נשתלשל על שהי' יכול לבוא גם בחי' אדם לידי גילוי כנ"ל אבל בבחי' ממלא כל עלמין שהוא ההעלם האדם קודם כנ"ל, והמשכיל ידע כי אין קושיא על דברינו בזה שלכאורה נראה בחי' ממלא כל עלמין הוא יותר שיכוח להמעשה ואנו כתבנו במחשבה ואחר במעשה כי זה סוד אבא יסד ברתא בחכמה יסד ארץ שבחי' מלא כל הארץ כבודו הוא סוד המחשבה באמת ואור אין סוף ב"ה הוא בבחי' העלם שעל שם זה נק' אין סוף ואין להאריך יותר בענינים אלו.

^ט וראה מש"כ בספר מופת אבות (ראו ואתחנן ד"ב; מובא במקור חיים פ"ט שם) וז"ל: עיקר הפירוש דאחד על פי עומק יסוד כוונת הבעש"ט ז"ל, ויבן בהקדם מאמר ברבתינו ז"ל (במדבר רבה ואתחנן פירשה ב' ס"ו י"ב) בהפרש בין רחב שאמרה (ויחשע ב' י"א) כי ה' אליהם הוא אליהם בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, רק שלא אמרה אין עוד, ובין שרבו ריבנו עליו השלום שאמר אין עוד, ואמרו ז"ל שמשם שמו בחללו של עולם, אבל רחב שיריה בחללו של עולם, ויבואר זה, ידיעו כתבתי האר"י ז"ל ענין הימצוץ ומוקדם פניו, והיינו שהיה העלם, והסתר האור אין סוף בשמחה והסתר זה, יכול להיות מעמד כל סדר ההשתלשלות באופן שהם נראים ליש ודבר, וכיוון שהצמצוע הוא ענין העלם, אם כן מובן שזה רק לגבי הנבראים, אבל לגבי מהותו ועצמותו יתברך שמו, כמו שהוא קמיה, אין הצמצוע אמתו כלל וכמו שכתוב (שפתיה מ"ד) ומבלעדי אין אלהים, וכל החלל מוקדם פניו עם כל סדר ההשתלשלות שבו, מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין, מכתר אדם קדמון עד רגלי אדם קדמון שמסתיימים בעשיה, וכללות הקו מראשו ועד רגלו, הכל כלול ובטל במציאות במאור באור אין סוף, כביטול זיו השמש בשמש, ר"ל כאילו לא יצאו

מהתכללות המאור, וכמו זיו השמש שאינו נראה ליש אלא למטה, לפי שאין כאן גוף השמש, אבל בשמש עצמו אין היוי ניכר כלל במציאות, והרי הוא אין ואפס ממש, כמו כן זה שהעולמות נראים לאיזה מציאות, הוא בידיעתם שאין מאיר להם גוף המאור אור אין סוף ברין הוא בגילוי, ובערך החוט והקו הרי הם באמת איזה מציאות יש ושייך ענין הצמצוע, אבל קמיה ית"ש שהוא ממלא כל מקום החלל גם עשוי כמו קודם, אם כן הכל בטל במציאות כאילו לא יצאו מהתכללותם כלל, ולכן באמת אתה הוא עד שלא נברא העולם ומשנברא העולם בשוה, כמו קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד כמו כן הוא גם עתה.

וזהו קדוש ואתה נורא שמך וכו', פירוש אתה, מהותו ועצמותו יתברך שמו קדוש, שהוא אינו בגדר ומהות גילוי כלל, ושמן שהוא כח ההתגלות שלו, והוא בחינת מלכות דאין סוף, הוא גם כן נורא, כי אין אלוים מבלעדיך, שהצמצוע אינו כלל קמיה, כי כל הצמצועים והמסכים והפרסות, שנעשה מזה התחלקות מדרגות מעלה ומטה, שייכים רק בערך מקור כללות חיות העולמות, שהוא הקו שהוא הארה מבחינת מלכות דאין סוף, אבל בבחינת מלכות דאין סוף, כל הצמצועים כאילו אינם כלל, וכמו שמבחינת שמך הוא גם כן נורא, ששוה למטה כמו למעלה, וכמו שנתבאר זה במקום אחר באריכות.

וזהו שמשם רבינו עליו השלום שאמר אין עוד, שמו בחללו של עולם, דהיינו הוא ממלא כל מקום החלל כמו קודם הבריאה ממש, אבל רחב שיריה בחללו של עולם, שלא אמרה אין עוד, שזה הודית כשאמרה כי ה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ נבחרתה, שהוא יתברך שמו לבדו משגיה וממחה וממחה כל ההוויות למטה בעולם הזה הגשמי, כמו בעולמות הרוחניים, וגם זה השיגה שכיון שהתהוות כל העולמות הוא מאין ואפס המוחלט, ובכל עת ורגע צריך להיות אין שופע בהיש לחיותו ולקיימו, אם כן היש הוא בתכלית הביטול אל האין השופע עד שאינו במציאות כלל, וכמו שכתב בתניא שאילו ניתנה רשות לעין לראות ולהשיג את הכח וחיות האלקות כי לא היה גשמיות ונברא וחומר וממשו ונראה כלל, כי אם החיות אלקות המחה אותו וכמו שנקרא עליו האל ועולם הכל אחד, אבל זה לא השיגה קודם שנתגיירה, שנאמר שגם הצמצוע והחלל אינו אמת כלל, ואם כן גם החיות התכללתו, זה לא השיגה, ואמרה כיון שהיה צמצוע, הרי הוא אמתו גם קמיה יתברך שמו והחיות רחני של העולמות הרי הוא במציאות ומצדו שייך גם מציאות העולמות וזהו ששיירה בחללו ה' הובא לעיל בהערה ז.

^י וראה מש"כ בספה"ק אור לשמים (פ' טשא): ויקח משה את העגלות וכו' (במדבר ז' א), ונראה ל' כי הנה כתוב (ויחלל א' ט) כי רוח המחה באופנים, כי יש עולם שנקרא עיגולים, וקו היושר הוא החיות שלו (ליקוטי תורה ישעיה מ"ד), וזה פירוש כי רוח החיה רומז לנשמה, באופנים נק' עיגולים. וזה פירוש הפסוק, ויקח משה, נקרא הצדיק, את העגלות, רומז לעולם עיגולים, ואת הבקב לשון בוקר אור, הוא קו היושר, ויתן אותם אל הלויים, הדבר הזה מסר לצדיקים שבדור שיהיה הכל על פי התנהגותם, כי עיגולים רומז לגבורות וקו היושר הוא חסדים, ולכן מסר זאת להצדיקים שיומקו הדינים ויהיה הכל כרצונם וד"ק.

זי"ע"ג, וכן בספה"ה מאי השילוח להרה"ק פאניזביצא זי"ע"ג.
ועל מנת להבין זאת הביא הרה"ק בעל התניא זי"ע בספה"ק ליקוטי תורה" משל המדמה את שתי בחינות אלה -

זי"ע"ג, וכן בספה"ה מאי השילוח להרה"ק פאניזביצא זי"ע"ג.
ועל מנת להבין זאת הביא הרה"ק בעל התניא זי"ע בספה"ק ליקוטי תורה" משל המדמה את שתי בחינות אלה -

מחולק לעשר, והם עשר ספירות דעיוגול וישר אדם קדמון ומהם מתפשטות שאר העולמות שמעלה גם כן בדמות אדם. וכידוע זה בסתרי המרכבה אשר אין כאן מקור ביאורם כי זה כולל כל סתרי הנסתרות רק בדרך כלל נתבאר ענין העשרה מדריגות דעיוגול וישר ואור פנימי ואור מקיף שהם בכל הנבראים שחכ הפועל בפועל כמו שנתבאר.

וכל כלי קיבול לאור יש בו בהכרח גם כן אור פנימי ואור מקיף, היינו אור שהוא משיג ואור ה' יתברך (המקיף) שהוא למעלה מהשגתו שאין יכולת השגה הזו להתמצם תוך אותו כלי ונשאר עליו במדריגת מקיף, ולאותו אור יש בהכרח גם כן כלי עיגולים שבהם גם כן אור פנימי וכל אור מקיף כ"ל והם גם כן עשרה מדריגות כ"ל. ובכל העשרה מדריגות הראשונה היא כח האור המקיף והאחרונה היא כח העיגולים כי זה הנה האור מקיף הוא למעלה במדריגה ואור העיגולים למטה כמו שנתבאר.

וידוע דלעולם מדריגה האחרונה מאיזה דבר הוא ראש למדריגת האור במדריגות שאחריה ומי שהוא זנב לאריות הוא ראש לשועלים וכדאיאתא בסנהדרין (י"ז ע"א) וגם כי מדריגה אחרונה היא כללית כל המדריגות שמעפיתיה למקבל, נמצא בה הוא כללות המדריגות כולם וזה מצד השפעה והוא ענין העיגולים ומדריגה הראשונה היא ראשית קבלת השפע שרצה לומר שורש כל המדריגות מצד מה שמקבלים מלמעלה והוא ענין האור מקיף כמו שנתבאר.

וכן גם באדם הנפש שיהא מדריגה האחרונה לידוע היא העיגולים כ"ל והאור מקיף הוא היחידה והנשמה לנשמה שהוא נגד מדריגה הראשונה וקוצו של י' דשם כנדוע, והיינו שהנשמה היא במוח מה שהאדם משיג עדיין ונשמה לנשמה הוא שלמעלה מהשגה והיינו שה' יתברך מקיפו וסובבו כענין יסובבנהו וגו' שיצרנהו וישמרנהו למעלה משכלו.

ג' וז"ל"ק (ספ ויאת הברכה): וזהו כמו שמונבאר כתבתי הארז"ל דרוש עגולים וישר. עגולים מרמז שכל נפש מישראל עומד מכוון נגד הש"י ואין לשום את"ל דרוש התעלות על חבירו בעיגול שמונבאר על מאמר הגג"י תתי הקדה"ה לשיעור מחולק לשלש צדדים. ומחול היינו בעיגול שהכל בהתקרבות השוה, וישר היינו שיש מדריגות והתנשאות לאחד על חבירו ואחד יותר מקורב מהשני, ולעיתים יהי' אלו העיגולים כ"ל יקדושת האבות קריב עיגול וקדושה מה שהאדם סילב בעמשי' הזה ימצא התנשאות וגם אז יוכי' מי שאבהו הש"י ואף בעיגול יוכר שהוא מקורב יותר, והוא יהיה בשרון מלך היינו שגדולת משה רבינו ע"ה י"ה ניכר אז.

ד' וז"ל"ק (פסר שלח): דהנה ידוע שיש שני בחי' בכללות ההשתלשלות העולמות והם הנקי' עגולים וישר והם ג' בחי' נפש ורוח כידוע, והמפרש ביניהם הוא דבבחי' עגולים האורות הם כלולים שם בהתכללות בבחי' העלם מבלי התחלקות למרטי' פרטיות בבחי' גילוי ועת' כל קראא בחי' עגולים כמו שהעתיקו לה בשוואה אחת ואין בו התחלקות כו'. ובחי' הישר בחי' עגולים האורות ומתחלקים למרטי' פרטיות להיות כלולים מיו"ד ויו"ד מיו"ד כו'.

והמשל בזה הוא כמו העילה שחזקת את העולו וכוללו דהיינו כמו על דרך משל הרב שמשטיש שכל התלמידים ששאמר שרף להשפיע השכל אליו מצטרף לירד ממדריגתו ולמצמצם את שכלו לעיין על כלי השגת התלמיד כו' ומשפיע השכל לפי ערכו אכן בעצמות שכלו היה אור כולל כל שכל של התלמיד מראשו לסופו. וגם השפעה משפיעה להתלמיד שהיא באמת כצויר ואופו של כל התלמיד היה היא כלולה בשכל של הרב בסקירה אחת בלתי התחלקות לחלקים והנה גם אחר שנמשכה מהרב להתלמיד הנה בתחלת השגתו אזי שכל התלמיד הוא מוקף עד"מ מאור אותו השכל ששופע לו מהרב ואור אותו השכל עורך על שכל התלמיד והשגתו ומקיפו מכל צד. ובזאת הענין היינו כי התלמיד בתחלת קבלתו השכל הנשפע לו אינו משיג השכל לעומקו עדיין היינו שהשגתו השכל הוא רק דרך כלל בלתי התחלקות לעמוד על כל חלקי השכל והסבור כל דבר בפ"ע וע"כ כללות אותו השכל הוא משפיע לשכל התלמיד בבחי' מקיף לבד עדיין ובלתי מתחלקים למרטי' פרטיות עשר ספירות דעיוגול.

אמנם הנה אחר כך שמתאווה התלמיד בשפע השכל וירד לעומקו ושיגה היטב אז אימה אדרבה שכלו מקיף לאותו שפע השכל שיכנס בו שפע השכל כמו וישר פנימי מימי ששיגיגו יפה וגם יעמוד על כל חלקי הסבורת שבו כל אחד על מכוונה בפ"ע ולא בדרך כלל לבד והוא על דרך משל בחי' ישר שהוא בחי' אור פנימי.
וי' דהא מנש"ב בספר"ק דרשמת משנה י"ב הארז"ל (ע"א ע"א) שכתב וז"ל"ק, והנה חכם נקרא המשיפע הכמה, ובינה המקבל ומבין, ואי. ואמא. משפיע ומקבל, רב ותלמיד, והבן. והנה בכל ידיעה נקרא הש"ת חכם, מה שאין כן בידיעה הנמשך מבחירה, וקרא כביכול מבין, והבן כי עמוק הוא.

ב' וז"ל"ק (אות טו): והנה להיות אור ישר זה בעל מדריגות הנה השכל קיבול שלו הוא בעל מדריגות גם כן בדמותו כצלמו וכמו נפש וגוף האדם ונמצא שהלי כל עגולת אותו מקום חלל ופניו נעשה כלי קיבול לאותו אור ישר רק כפי מדת וקומת אותו אור ישר דהיינו קבומת אדם והרי אותו אור פניו הוא בדמות עיגול וכדור ונמצא שהלי פניו הרבה יותר מכלי קיבול של אותו אור, (והיינו כדי שיהיה מקום לעולמות שבאמת אל היה ד"ל כאן נמצא עצמם הארון רק עירך מילוביש על לבושים העולמים על העלמים נד' שיינו לבריאת העולם הזה כידוע)
האחד עיגול ואחד ישר וכן שני אורות אור פנימי בישר ואור מקיף בעיגולים, והעגול כלי קיבול לעיגול היינו שהעיוגול הוא כללות המקום פניו והוא מקבל בכלל הישר בחלק מן ומתפשט בשוה בכל ארבע, וזהו הוא המתחלקת למדריגות כמו שאמרו ז"ל (במדרש רבה כ"א ט"ו) שיכול להלך נגד רוחו של כל אחד ואחד שהחילוק הוא ברוח והנפש לרוח הוא כלי קיבול שהנפש מקיף הכל ומקבלת בתוכה הרוח, ואין כאן מקום ביאור פרטי לרוח הנפש רק זה הכלל והוא מצד ה' חלקים דעיוגולים וישר זהו סוד השיורש נקרא רוח והעיוגולים נפש שהם ממש דומתם.

והנה גם כן בפנש יש השגות אלקות וכמו שנאמר (ויקרא ה' א) ונפש כי וגו' צמאה לך נפשי וגו' (תהלים ס"ג ב) וכדומה, היינו כי אור הישר הזה הוא כלול גם כן משני כוחות פנימי ומקיף לפי שהוא נמשך מן אור המקיף היינו מן אור המצומצם הממוצע מאותו אור נמשך בדרך משל כמו קו אור פנימה נמצא ש בו גם כן מכה אותו אור המקיף, והנה מצד אותו כח שבו אינו בעל מדריגות רק מצומצם הכל בשיווי ואין יכולת באותו כח ליכנס תוך כלל המובדלות במדריגות ותפשט בקו עיגולי תוך עיגול האויר הפני.

ביאור זה כי האור היינו השגת אלקות שרצה ה' יתברך שיהיה מושג לנבראים ששהשיעור תננה לתוך הנברא שהוא המקום נתפשטה שני אופנים האחד בקו ישר היינו במדריגות והאחד בעיגול היינו בשיווי כלל כי כך הוא בכח השגה זו בהכרח כפי ענינה שיהיה כח השגה בשיווי לכל וגם כח השגה במדריגות, ולפי שכן השגה זו דשיווי כלל היינו קו העיגול אל הנפש אלא מן אור הישר נמצא הישר קרוב לעצמות אל סוף יותר מן העיגול, ולכך גדולת השגה של אור ישר מן ההשגה העיוגולית כמעלת הרוח על הנפש שגם כן זה בכללותו ובשיווי לכל וזה בחילוק המדריגות (ואמנם באמת על ידי הישר הענין העולה גם כן בעל מדריגות כפי קירובו ואין כאן מקום ביאור זה).

והנה מצד המשכת אותו אור העיוגול המקיף באמת הוא גדול מן האור פנימי דהיינו שהי' אור מצד כל המקיף באותו אור דהיינו כן המצומצם הראשון שהיה רק להיות מוצומצם מצד אחד דהיינו מצד שצמאל העגול מכל צד והאחד הוא אין סוף, אבל הישר הסיף במצומצם אחר מצומצם הרוח שצמאל מכל צד והאחד הוא כח של האור פנימי דהיינו שכל אור הישר זה ש בו שני עילות שלא יוכל ליכנס לפניו בישרי אחד מצד טבעו להיות בחיקו והשני מצד מעלתו. ומצד מה שטבעו להיות בחיקו נתפשט לאור פנימי בחיקו ועגול אין שם הוא גם כן מצומצם מכל צד על כלי העיגול כמו אור הישר ואינו יגדל באין סוף רק דרך הישר ולכן הוא פחות בעמלה מן היורה, ומצד מעלתו שאינו יכול להתצמצם דרך מקיף כלי מכל צד נשאר לאור מקיף סביב הכלי כמו שהוא שורשו ששמש לוקח אור מקיף לכלי ולא תוך הכלי.

ומצד הזה מעלתו גדולה באמת מן האור פנימי שבויתו הישר כי שני כוחות שיש לאור המקיף כללותו המקום הראשון מה שהוא מקיף ואחר בתוך הכלי והשני מה שהוא בעגול בכח הראשון הוא גדול באמת מן האור פנימי, אבל בכח השני הוא פחות פירוש כי כח הראשון הוא מצידו אלו כל השני הוא מצד המקבל והמקום המקבל, ומצידים אדרבה זה גדול ממקבלים ממנו יותר (וכמו שאינו אומר ברוח הנפש גם כן ואין כאן מקומו להאריך) ששני פנים להאיר להם, ומאחר שהמקבלים מקבלים ממנו יותר מסתמא יש בו כח להשפיע יותר נמצא מצד כח השפעה אור השפעה אור הפנימי גדול רק מצד עצמותו אור הסובב על עומקו גדול, ולכן בתחלת כח זה של אור הסובב כל לעמין שהיה קו הישר לשני חלקים האחד כח השפעה שבו אור הסובב כל לעמין היינו דרך עיגול ושיווי נעשה לאור פנימי דעיוגולים וכח העצמי נעשה לאור מקיף בין כללי העיוגולים בין ליושר, היינו כל אחד כפי ערך האור פנימי שלו כן בתחלת האור מקיף ונמצאו שני כלים דעיוגולים וישר כל אחד יש לו אור פנימי ואור מקיף.

והנה להיות הישר בעל מדריגות והם בכלל עשרה מדריגות כ"ל וכן הכלי שלו מסתמא עשרה מדריגות אלו והוא מחולק לעשר נמצא גם האור היוצא ממנו ומתפשט לעיוגולים

המתגלה ומתאחדת - באמצעות הענקת חכמה זו - עם שורש מהות התלמיד, וכדברי מרנא הבעל שם טוב ז"ע על הפסוק "נפשי יצאה בדברו"¹⁰, הרי ביחס לזה ערך שניהם בהשוואה אחת, ואין שום חילוק ביניהם - בבחינת "עיגולים".

והנה על מנת לפשט וליתן טעם בדברים הללו, יש לבאר בראשונה חבל עניינה של בחינת ה"יושר" שהיא נוחה ומובנת יותר, ורק לאחר-מכן יקל עלינו להבין את עבודת ה"עיגולים" העליונה ועמוקה יותר.¹¹

עבודת היושר

עבודת ה"יושר", מתארת את הרגשת ההבדלים והיחסות שבין שני מצבים הקיימים באחד משלושת הרבדים הנובעים מתפיסת הגוף - המוזכרים בספר יצירה¹²: "עולם", "שנה", ו"נפש". כלומר, המקום, הזמן, והאדם.¹³

א. הנה ברובד הזמן הנקרא "שנה" קיימים הבדלים וחילוקים בין זמני עליה לירידה, זמני עיגול, וזמני

התחדשות ושיגרה, זמני קימה ונפילה¹⁴. יש זמנים בהם האדם מרגיש יותר קירבה להשי"ת וחיבור לרוחניות, ויש זמנים שפחות. יש ימים טובים, שבתות, מועדים וחגים אשר בכל אלה קל ונוח יותר להתחבר לאור השי"ת ולחיותו התמידית.

זמנים אלו שבנפש מתחלקים הם לכ"ד סוגי ומיני עיתים¹⁵ הנמנים על-ידי שלמה המלך בספר קהלת¹⁶.

ב. כמו כן, ברובד המקום הנקרא "עולם" ישנם מקומות המסוגלים יותר להרגשות קדושות והשגות עילאיות. וכמו שנזכר במשנה¹⁷ שישנם בעולם אחד עשר קדושות¹⁸. ואלו הן: ארץ ישראל, עירות המוקפות חומה, לפנים מחומת ירושלים, הר הבית, החיל, עזרת נשים, עזרת ישראל, עזרת כהנים, בין האולם והמזבח, ההיכל, קדש הקדשים.

ואומרים חז"ל כי בזמנו הגלות נמצאת קדושת בית המקדש בבתי כנסיות ובבתי מדרשות כמו שנאמר "ה' מעון אתה היית לנו"¹⁹, או דווקא אצל אלו שבבבל - "ואהי להם למקדש מעט"²⁰, או רק בביתו של רבי²¹.

¹⁰ כמו שכתב האדמו"ר מפיאצנא זצ"ל בספרו **אש קודש** (על שבועות) ז"ל: "כי נודע מנבטש"ט זצ"ל על הפסוק "נפשי יצאה בדברו" (ישיר השירים ה) **שחלק נפש ממדבר ויצא בשעה שמדבר, ע"ל הק', לכן צריך להיות השתוות עצם נפש המדבר.** **המדבר, כיון שלא ידבורים לבדו יוצאים ממנו רק גם חלק מצעם נפשו.**

¹¹ וכמו שכתב בספר"ק **אהבת שלום** (תורת יוסף) בזה"ל: או יאמר וידבר אליהם את כל הדברים האלה לאמר אנכי ה' אלהיך וגו' (כ א-ב), **דנהה ידוע שזמן הנמנע הוא שכינסו השלטה הרב והשכלת התלמיד בגדד ההשתוות.** כי יס' מכלל בחינת משפיע ומקבל, **דבר ונוקבא.** וכמו כן הוא מן הנמנע שהשלכת המקבלים ישתוו בגדד אחד, כי לא ראוי זה כראוי זה, והשגה של אחד בבהה משל חבירו, וגבוה מעל גבוה יש, וזה הכל יתכן בפרסות הענפים המתפעלים משורש הכללות, אבל במקורו הושרש עצמו לא יתכן זה, כי יש בשורש הסה **מתאחד באחדות הגמור.**

וזה וידבר אליהם את כל הדברים האלה, פירוש **שדהיבורים נאצלו מרוח פיו יתש, שהוא שורש האחדות, אזי נכללו כל היבורים בכללות אחד, ורק שדהיבורים באו לישראל אזי נתחלקו ונומשך לכל אחד פני השגתו, זה דרך הזוהר הקדוש (א קב ע"ב) על הפסוק (משלי לא כו) נודע בשערים בעלה, כל חד לפום מה דמשער בלביה, וזה לאמר אנכי ה' אלהיך, פירוש משמכו היבורים לכל אחד כלל כי השגתו לאמר אנכי ה' אלהיך ודל'.**

¹² ואע"פ שמקורה של בחי' יושר באה ממקום עליון יותר, שהיא באה מהאור-אין-סוף עצמו.

¹³ פרק ה משנה ז, וכן איתא שם בזה"ל: **עדים נאמנים שלשה הם, וכל אחד ואחד לבדו עומד, ומעידין על הא-ל כי הוא אחד ואין לו שני.** ואלו הן, **עולם" ש"ה נפ"ש.**

¹⁴ כמו שכתב הרמ"ק **רבי צדוק הכהן מלובלין ז"ע** בספר"ק **ליקוטי אמרים** (אות סו) ז"ל: וכן המשיח יהיה אביו מיהודה ואמו מן הור הליפק, כי ענין יהודה ודן שהם איש וסוף השבטים ממו שאמרו ז"ל (שם) אין כל גדול וכו', וחיבורם היינו שתחתיה הראש לסוף נעשה עגול כשלושקיים קו ישר וכופפים הראש לחבר עם הסוף והוא סוד המחול לדיקיים לעתיד לבוא וכל אחד מראה באצבע (תענית ל"א) וכמו שנאמר (ירמיה ל"א) אז תשמח בתולה במחול שמוחל יעגול, כי **יש סוד עיגולים ויושר סוד ידוע מאריז"ל דהיינו בכלל אור פנימי ואור מקוה י"ה** **יתברך ממלא כל עצמין וסובב כל עצמין, דבכל כל עצמין הוא מצד שהוא אין סוף ושם אין שייך עבודה ובחירה כלל.**

כידוע ודבר השמות והכינויים לה' יתברך וכן כל מעשה התורה ומצוות ורק על ידי סודת הצומצום, היינו שבכיוול צמצם אורו אין סוף ובלתי תכלית להיות נעלם וסודת רק דרך קוים דקים והשגות קצרות ככף איש עד שיוכל שכל אנושי להשיג שיש אלקות, ודבר זה נקרא שישו שהרי אומרים שיש אלוה המנהיג הכל וכיוצא בו בתוארים ששל כן יא אפשר לשל אנושי שהוא תחת הישות להכיר ה' יתברך אצל על ידי תוארים והשגות ישות, מה שאין כן עצמות האין סוף אין ואפילו אין יכולים לקרותו וכידוע דאין נקרא הכתר שכבר הוא מכלל מנין המדות של ה' יתברך המתפשטות בסוד הצמצום לבוא לידי גילוי והשגת אדם אלא שמידה זו היא שורש להם לכן נקרא בשם

אין, כי התחלת התגלות ההשגה למוח נקרא יש מאין שהוא השגת החכמה שבמוח שכבר הוא ישות וכמו שנתבאר זה במקום אחר ואין כאן מקומו להאריך, ועיקר העבודה הוא מצד הוה שהוא ממלא כל עצמין בצמצומים רבים והעלמים, והוא אור פנימי לכל הנבראים לכל אחד כדי כח הזמנו כשמשיג אמיתות ה' יתברך, וכפי מדת האור פנימי של כל הנבראים שהם כלי קיבול לאותו אור כך יש להם אור מקיף כמו שהוא בכלל הבריאה כולה שהתחלתה היה בריאת המקום (וזה שאמרו בראשית רבה ג. ד.) שהיה סדר זמנים קודם לכן כי המקום והזמן תכופים זה לזה כששייך מקום שייך זמן וכן שייך נברא שיהוה עולם שנה נפש שבספר יצירה, ואין כאן מקומו]. היינו שה' יתברך פניה מקום כביכול שמצמצם לעצמו והניח מקום אורו מנין לקבל נבראים, והנה סביבותיו מכל צד הוא אור אין סוף וממילא הוא אותו מקום מנותן עיגול כי הרי ההצמצמות היא בשוה לכל צד כי למה יצמצם באיזה צד יותר מאחר שהוא אין סוף לא שייך גביה צד שנאמר דלצד זה נתצמצם יותר וכיון שהוא אצל צד בשוה הוא תמנות עיגול וכדור וכן כלל הבריאה שלענינו משמים וארץ הם עגולים וכדורים וכו'.

והנה ואז רואים בעולם האור הפנימי רצה לומר המשיג אור ה' יתברך בקרבו ממש הוא האדם והוא הישות של כל העולם שהעגולים הם הרקיעים והארץ והיושר הוא האדם, וכן בכלל בריאת המקום האור פנימי היה בדמות אדם פירוש כי מאחר שאנו רואים שכלל הבריאה הוא האדם שהוא סוף הבריאה לעולם האדם של איזה פעולה הוא בסוף, והיינו שלכן היה כל הבריאה כדי שגם האדם הגשמי יהיה משיג אמיתות ה' יתברך ואורו כמו שאמרו ז"ל (ויקרא רבה ל"ג ד.) בראשית בשביל ישראל.

¹⁵ כמש"כ בספר"ק **אור שלמים** (פירשת ראה) ז"ל: איש כל הישר בעיניו, כי יש בחי' עיגולים ויושר, וכל זמן שהאדם אינו מתוקן כראוי נקרא בחינת עיגולים, כי כמו נגלגל עגול לפעמים מדקרי' **למעלה ולפעמים למטה כמו כן איש כזה, אבל מי שמתוקן כראוי ובורר מדותיו זה נקרא בחינת ישר,** גם כי איש כזה עיניו תמיד אל ה' ית' והי' משגח בו ושור הוא לשון הבטה (עי' ש"ר בביאית ס"ב, ס"ג), וזה איש כל הישר בעיניו - שנושא עיניו למרום בכל עת והוא בבחינת ישר כנ"ל, איש כזה מוכן ותמוקן להצמחת ישועת ישראל והשלמת כל חפציהם לטובה מהרה אמון כן יהי רצון.

¹⁶ כמבואר בספר"ק פירי הארץ להרמ"ק רבי מענדל מוויטעפסק ז"ע בפר' ואתחנן בד"ה וזהו שאמר בעת.

¹⁷ קהלת ג ב-ח.

¹⁸ פ"א מ"ו ואילך.

¹⁹ עשר אלו שנמנו במס' כלים הם רק בתוך ארץ ישראל, אולם קדושת ארץ ישראל עצמה לבני שאר העולם לא נכללת בעשר אלו.

²⁰ תהלים צ א.

²¹ יא יחזקאל יא טז.

²² אלו ג' דעות המוזכרים במגילה (בס ע"א): ואהי להם למקדש מעט, אמר רבי יצחק: אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל, ורבי אלעזר אמר: זו בית רבינו שבבבל, דרש רבא: מאי דכתיב ה' מעון אתה היית לנו - אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות. אמר רבי:

דבר על ידי שתי אמות המידה: המרחב והזמן.

לעומת זאת, הנשמה שבאדם, היא אינה מזהה את עצמה ביחס למשהו אחר, היא אינה מגדירה את מציאותה כשונה מעצם אחר, אלא כל-כולה מקשה אחת של ישות אחת ויחידה שאינה אלא ביטוי של מציאות השי"ת בעולמות וגילוי בתחתונים.

הנשמה - ה"אני" הפנימי של כל איש ישראל - אינה מרגישה את השוני וההבדל, את ה"עכשיו" וה"אחר-כך", את ה"אני" וה"אתה", את ה"כאן" וה"שם". כל תורת היחס והזיקה אינה קיימת בה, כולה אחדות, כולה אלוקות, למעלה מן המקום ולמעלה מן הזמן - בבחינת "עיגולים".

היזור שבגלות והעיגולים שבגאולה

ואיתא בספרי חסידות², כי בזמן הגלות העבודה היא על

כמו כן מובא בספרי חסידות³ כי אף במקום בו נעשה דבר טוב במחשבה בדיבור או במעשה, נשאר באותו מקום סימן ו"רשימו", ואכמ"ל.

ג. כך גם לגבי רובד האדם הנקרא "נפש" ישנם כמה חלוקות ומדריגות. לגבי כלל בני האדם נחשבים בני ישראל לעם הנבחר, בתוך האומה עצמה נחשבים הכהנים למעולים, ועל דרך זה הנביאים או המלכים, וכן לגבי פשוטי העם שובל דור ישנם "אנשי מעשה הנבחרים מהעם"⁴, צדיקים רועים ומנהיגים.

עבודת העיגולים

כל השינויים והבדלי היחס המנויים כאן אינם אלא פירוטי של המוח האנושי המוגבל - המסור תחת כבלי מגבלותיו של השכל הגשמי - החי בעולם העשיה, הרואה ומשיג כל

מריש הוא גריסא בבייתא ומצלינא בני כנשתא. כיון דשמעית להא דקאמר דוד ה' אהתי מעון ביתך. - הואי גריסנא בני כנישתא.

ס' ראה למשל בספרה"ק **תפארת שלמה** (שבעות) בזה"ל: ובה י"ל והשב כהנים לעבודתם וכו' כתיב בתורתך כו' שלש פעמים בשנה כו' במקום אשר יבחר **כי קדושת המקום ומגדל היחוד שנעשה בקרבתו שהקרינו עם זה ה' מאות שנה נשאר הרישמו ג"כ במקום ההוא גם עתה כו"ל** והנה המקום הזה אשר בחר ד' לשכן שמו של הוא מקדוש מאז ועד עתה (ובחסן קו. ב) וקדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לע"ל אף לדברי האומר בבראשית לע"ל אבל יתקדשו לדברי חלק כל תקדשו לע"ל כמבואר ברמב"ם (הלכות בית הביתור טו-טז). והנה **לך שמו של עתה כל הו"מ משם הם הולכים ולמקום ההוא הם שבים ללכת כו"ל**. ולכן **נהג כל הנשמות הראשונים והאחרונים אבותינו אשר מעולם עד עתה כולם פוקדים להווא אתר שנחדשו בו ד"ת כי שם חלקם ומקומם והם שמשיח את המקום כו"ל**.

² ראה בספרה"ק **עשרת יסועה** (פר' שמות) והנה **כללות ישראל נקראו תרומה כמש"ל**, אמנם **הביכורים נקראים אנשי מעשה הנבחרים מהעם** עדי"כ ראובן בכורי אתה (בראשית טז ט) כשהוא בחינת צדיק יור עולם דנטר טפה קדמאה (וזהו ח"א דף רלה).

לא כמבואר בספרה"ק **אור שלמים** (פר' שמות); ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר כי איש בנחלתו ידבק מות בני ישראל (ג' ו), ובהקדם נפרש הגמרא (פמלה ב' ע"ב) העושה תפלתו עוילה סכנה ואין בה מצוה. דהנה תיב (החלק ב) עומדות היו רגליו בשערך ירושלים, דהיינו כששער כביכול בשכלו הפשוט לברוא העולם להיטיב לברואיו, היו כהברואים לפניו עם כל הצטרכותם ומה שכל אחד יבקש מאתו ית"ש, ואין אדם מחדש שום דבר, רק שצריך האדם לכיוון בתפלתו אל נקודה הפנימית כמו שהיה במחשבתו הקדומה, וז"פ (הי"ש) ונצטק אל ה' אלהי אבותינו כמה שנאמר, דהיינו שישיראה צעק בקוץ הפעם בתפלתם כשנאמר - כמו שהיה לפניו במחשבתו הקדומה.

רק כדי שיהיה שכו ועונש עשה הכיבוי בחי' עיגולים, כדי שאדם יהיה צריך לעמול לכיוון אל נקודה הפנימית והוא נבחר העושה תפלתו עוילה - דהיינו שאינו מכוין בתפלתו אל נקודה הפנימית, סכנה ואין בה מצוה.

וז"פ ולא תסוב נחלה ממטה למטה אחר, דהיינו שהתפלה שלכם לא יהיה בבחינת **עיגולים רק תכוננו אל נקודה הפנימית**, וזה לא תסוב לשון טובב סוכב הולך (קוללת א' ו), ונחלה נק' תפלה, כי איש בנחלתו ידבק - **רק תרקו אלחעות עומשים על שולמיהם אל הנקודה הפנימיות**.

אבל האדם צריך להיות בבחי' רצוא ושוב, דהיינו הגם שהוא דבוק ומקושר למעלה אפע"כ צריך להסתכל במדריגות התחתונים, וזהו מטות בני ישראל - דהיינו שגם שהוא בבחי' איש בנחלתו ידבק, שהוא דבוק ומקושר למעלה בשורש שלו, אפע"כ מטות בני ישראל, יסתכל גם כן במדריגות התחתונים.

ג' כדאיתא בספרה"ק **אורייתא ישראל** (פר' ויצא) שכתב זול"ק: הנה אה"ל (ותענית לא) **עתידי הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבא**. וכל אחד ואחד מראה באצבעו הנה אליהו כו'. **למבין עיניו אל המחול מהו**, דהנה אה"ל כל אחד נכוה מחופתו של חבירו. ופלא! ומהו המחול והתנועה כיון שאינו יכול ליכנס במחיצתו של חבירו, והגם ששם אין בו לא קנאה כו' אבל מ"מ אין זה שלימות האמיתי כיון שלכל אחד חסר ממנו התנועה שיש לחבירו ושלימותו. אך **דיוע דמחול הוא בעיגול** ע"ד נקבה חסובב גבר (דומיה לא כא), ובעיגול אז כל החלקים שוים ואין שם שום חלק שיהא ניכר

חשיבותו מחבירו. כמו כן באותיות התורה באמת כשהם ביזור היינו כסדר הא"ב אז **דואי הוא קודמת לתיו ככ"ב דרוין**. אבל אם סדרם בעגולה אז כולם שוים **הא עם כ"ב כי הם נועמדים הו אצל זה**. וזהו בחי' א"ת ב"ש שהא' סמוכה לתתיו. והוה שהקב"ה יעשה מחול כו' היינו שלעתיד לבא יתנשאו כל העולמות וכל המדות ולא יהא שום מיעוט שום דבר. אור הלכנה כאור החמה, וזו לא יהיה קנאה בשום דבר. כי השי" שפיע אור צד ובהי ארשר ממנו יתנוצץ אור לכל העולמות בשוה. וכל הצדיקים ירגישו זה התנוג בשוה. כי לעתיד לבא יתאחדו האותיות ריש דרוין הוא אלף. עד סוף דרוין הוא תי"ו. ואז יהיה האור מופיע ומקיף את כל מכל צד בשוה. והוה כמו מחול.

וכן כתב עוד (שבעות) בזה"ל: ובה נבוא לבאר דבר יר"א עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים. מחול"ל הוא לשון עיגול. מלשון מחול לכרובים (עייניו ב). **כי דבר עגול שוים בו מורשא דקרתא הכל בשוה לנקודה הפנימית ואין בו השתנות בשום איהו צד**. וכן יהיה לע"ל כי כל נשמות הצדיקים כולם יהיו שוים לטובה. למקור ושורש כל שרשי הקדושה. והוא יושב באמצע וכז"א מראה באצבעו כו' זה ה' קויו לו היינו כמו שנתבאר שיהיה להם השנה בחבורה כזו"ש מצד עצמותו ית'. והנה על בחי' זו שיהיה לע"ל כ"ל רומזת אות סמ"ך שבא"ב. כי תכנית אות סמ"ך הוא בעיגול בלי מורשא דקרתא. והוא נק' עלמא דבניה. וז"ב עגול החירות.

וכ"כ ג"כ בספרה"ק **מאור ושמש** (פר' בשלח) בזה"ל: ונראה לרמוז בזה על פי מה אדיאת במגדלא (ותענית לא) עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים כמו יושב בגינה כל אחד אחד מראה באצבעו זה ה' קויו לו. ופירושו ר"ש מחול סכרי כמו מחול הכרם (כלאים ד"ר מא). ולבחין הדבר נראה דהנה כשעלה ברצונו הפשוט לברוא את העולם צמצם אלהותו יתברך שמו ונעשה עיגול ואחר כך ברא את העולמות בקו הישר וכל העולמות ממשיכין אלהותו יתברך שמו בשוה, עד שנתגשש העולם והתחיל להיות ברורי עולמותו ונעשו צמצום. דהיינו בעולם העליון צמצם אלהותו מעט ובעולם התחתון ממנו צמצם יותר וכן עד סוף כל העולמות. ואנו משיגים אלהותו מתתא לעילא שצריכים אנו לכרר הניצוצות הקדושות ולילך ממדריגה למדריגה.

וכל העולמות לול הכרואים הם בבחינת דבר נוקבא בחינת משפיע ומקבל, כי העולם היותר גבוה משפיע לעולם התחתון ממנו וכן הקטן צריך לגדול ללמוד ממנו, כי כל דבר שהוא בקצותו יש לו חוץ והוא מראשו עד סופו הוא חרוק, וכל שהוא למעלה מן הסוף הוא קרוב יותר לרחוק. וכך הוא למעלה מעולם התחתון הוא קרוב יותר לאין סוף ברוך הוא. ולכן הקטן צריך לגדול ללמוד ממנו עבודתו. כי הוא משיג יותר ומשפיע לקטן ממנו. אבל לעתיד יתכן כל אחד חלק נשמותו עד שורשו ועילו הניצוצין הקדושים והחיוניות יתבטלו מכל וכל, ויופיע אז אור בהירות אלהות בכל העולמות ויהיה העיגול וקויו שוה ולא יהיה אז בחינת דבר נוקבא כי כולם בשוה ישנו אור אלהותו יתברך שמו כמו כדבר עגול שאין ראש וסוף, ולא יצטרך עוד שום אדם ללמוד מחבירו כמו במחול הכרובים שהוא מקו האמצעי קרוב לכל העיגול בשוה, כן אז ישגו כולם מאור בהירות אלהותו בשוה כדכתבי (דומיה לא) ולא ילמדו עוד אשת את רעהו כי כולם ידעו אותו מקטנם ועד גדולם.

וזהו פירוש הגמרא עתידי קב"ה לעשות מחול לצדיקים והקדוש ברוך הוא יושב בגינים. פירוש לעתיד לבא ישגו הצדיקים תגלה גולה מאור העולם אשר אין שם בחינת דבר נוקבא ואין שום אחד מהם יצטרך ללמוד מחבירו כי אז יתגלה אור בהירות אלהותו בכל העולמות ויהיה עיגול עם קויו בשוה כמו מחול הכרם שמקו האמצעי הוא קרוב לכל העיגול בשוה. וזה כוונת ההקפות שאנו מקיפין בהושענא רבה ובשמיני

ידי בחינת ה"יושר" וחילוקי המדריות, משא"כ לעתיד לבוא, אזי תחול בעולם בחינת ועבודת ה"עיגולים", עד שלא יהיה מורגש ההבדל שבין דרגות הצדיקים¹⁰ - וכמובא בסוף מסכת תענית¹¹ כי "עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות 'מחול לצדיקים', והוא יושב ביניהם בגן עדן"¹².

בעניין זה הייתה טעונה של קורח במחלוקתו על משה

רבינו, שלא ידע שבחינה זו של "עיגולים" תגלה רק לעתיד לבוא, והיה חושב שכבר עתה קיימת בחינה זו, וכמו שהיתה בשעת קבלת התורה שהיו כל בני ישראל בהשוואה "כאיש אחד בלב אחד"¹³ על ידי בחינת "עתיקא", ולכן טען "כי כל העדה כולם קדושים ומדוע תתנשאו על קהל ה'", שהרי בבחינת ה"עיגולים" אין חילוקי מדריות אלא כולם שווים¹⁴.

וכן כתב בספרה'ק צדקת הצדיק (פרשת ורמז): **כידוע דיש עיגולים ויושר וחילוק המדריות מעלה מטח מהו מצד הישר מה שאין כן בעיגול הכל שוח.** וידוע דהרע עומד בין עיגולים ליושר ולעתיד נשפוער הרע אז תשמח בתולה במחול (רמיה ל"א י"א) שהוא המחול לצדיקים מצד העיגולים שיהיה נגלה אז דהכל שוים. ולפי שבעולם הזה אנכי קודם לא יהיה לך דעדיין לא ניתקו מרע לגמרי ועם כל זה שמיים קדושת השם יתברך ולכן הוא חלוק לשיעורים. ומאחר דנקיון הרע כח זה שוה באמת בכל. אחר שיגמרו פעולת אותו כח כראוי בשלימות אז יהיה השגת אנכי אחד מצד אל יהיה לך גם כן בהשגות. וזהו השרה בצדו המצד כל דלא יהיה לך ומשהו מצד אנכי. וזהו **מכחות דבני ישראל וגם בהשפעת השם יתברך הוא שוה באמת מצדיו מוכן להשפיע לכל אחד בשוה.** וכן הוא בספרה'ק מחשבות חרוץ (אות ס"ו): **זהו שר עיגולין ויושר, שבעולם הזה היא חלוקת המדריות כי העיגולין לא תגלו בפועל בעולם הזה רק עומדים בסוד אור מקיף עד לעתיד שיתגלה אור העיגולין. היינו אחר תיקון הכל שאז הסוף ומדרגה היותר אחרונה אחר שנתקנה, היא מתאחדת עם ההתחלה ומדרגה היותר עליונה וכשמחבר הסוף עם ההתחלה אז נעשה מהיושר עיגול ואין כאן עוד חילוק מדריות.**

¹⁰ ראה מה אדיתא בספרה'ק פרי צדיק (פרק ק"ח - אות י"א): **והנה אין שיעור עיגולים ויושר מוסב על המדות שהאציל השם יתברך ושם כהענין מדבר שהצדיקים יקיפו כמחול כמו עיגול.** אך כמו אדיתא בפתח אליהו כתר עליון איהו כתר מלכות. היינו שעל ידי שישיראל מכירין ומקבלים עליהם עול מלכותו יתברך שמו על ידי זה ככתר כביכול הקדוש ברוך הוא בכתר ועיגולים הוא בחינת מקיף וכתר הוא אור מקיף ולעתיד שיתגלה כתר עליון איהו כתר מלכות אז יהיו כנסת ישראל מתכרין להשם יתברך בסוד נקבה הסוכב בה. והנה הענין המחול לצדיקים והוא איש ביניהם בגן עדן. וכל אחד מראה באצבעו. **ובחינת העיגולים שם אין שום מדרגות שהכל שוים כמו עיגול יד לא יע"א.**

¹¹ וראה עוד מש"כ בספרה'ק אהבת שלום (למפשה עשר בבת) ז"ל: **והנה כל צדיק עובד ומתאמץ ממיד על איזו בחינה ומדרגה עבודת הש"י שרצונו להשיג, או לאיהו בחינה של יראה או אהבה, או תשובה כפי השגתו, וכל אחד מתאמץ להוציא הנקודה שלו מן הכח אל הפועל, והם שלבו ומתקוק לזכות לעבוד בזו הנקודה להש"י, ואין בעולם שום בני אדם שווים. יש אחד המאמץ על תפלה יותר, ואחד על תורה ביותר, שיהיה כראוי. ולעתיד לבוא עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים, היינו עיגול, שיהיו כל הנקודות של עבודת הש"י יחד, יראה ואהבה תורה תשובה ותפלה. כי באמת הקב"ה עושה כל הדרכים בעצמו, הקב"ה מתפלל (ברכות ז'), הקב"ה מניח תפילין (שם ז'), והכל של בהש"י, כי שם לכללים הם הוסיבות והקדושות.**

¹² וראה שם פר' יתרו י"ו. ועל דרך (התלים קכ"ב ז') **והנה כל צדיק** (פרשת קרח - אות א) **בזה"ל:** ויקח קרח וגו'. במדרש רבה פרשה זו מה כתיב מפעלה ועשו להם ציצית קפץ קרח ואמר למשה טלית שכולה תכלת וכו' בית מלא ספרים מהו שיהא פסור מן המזוזה וכו'. וצריך להבין מנין לנק המדרש רבה של היה טענת קרח ומחלקותו ויתבאר מפורש כי כל העדה וגו' ומדוע תתנשאו וגו'. ואם מפי המסיכות לפרשת ציצית הלא המדרש מביא גם מזוזה. גם איהו שייכות יש ענין טלית שכולה תכלת ובית מלא ספרים לענין טענת קרח מדוע ותנשאו שם היה יסוד מחלקותו כמפורש בכפס.

אך הענין על פי מה שאמר האר"ז¹⁵ שיש מדרגות הנקראים בחינת עיגולים ויש בקריאים בחינת יושר ובעלמא דאתרתא קורבן קרבן בריאת עולם היה אז בחינת עיגולים ובעולם התיקון חתול מדרגה בחינת יושר ולעתיד יתגלה גם כן בחינת עיגולים. וזה סוד מה שאמרו סוף תענית עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לשון מחול הוא בענין וכו'.

וזה היה טענת קרח שכיוון שבאמת בעשת מתן תורה היה ראוי להיות התיקון האמיתי כמו שיהיה לעתיד. וזה שטען כי כל העדה כולם קדושים וכולם שמעו בסיני אנכי ה' אלהיך (כמו שדודו מפורש רבה) ובתוכם ה', והיינו כמו שיהיה לעתיד שהקדוש ברוך הוא יושב ביניהם והם סביב במחול וכאמרו ובעיגול אין שום מדרגות כ"ל ומדוע תתנשאו

עצרת. אנו עושים הקפות בסוד נקבה הסוכב גבר (שם כא) להמשיך על ידי הקפות את אור העליון אשר אין שם בחינת דבר ונוקבא.

וכן איתא בספרה'ק קדושת לוי (לשפת שמים) ז"ל: **ק"ק: ונראה לבאר על פי מאמר חכמינו ז"ל (תענית לא) עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים לעתיד לבא, כי הנה יש שני מיני התעוררות, יש שאדם מעורר עצמו לעבודת הבורא יתברך, ויש התעוררת דלעילא מה שמגיע לאדם התעוררת מלעילא לעשות רצון הבורא יתברך והנה מה שאדם מעורר עצמו על זה נקרא שלו ומה שמגיע לאדם התעוררות מלעילא זה אינו שלו ונקרא זה אצל האדם שאלו.**

והנה בראש השנה האדם עצמו מעורר רצון הבורא יתברך ויש לו פחד מיום הדין ובחמשה עשר באב מגיע לאדם התעוררת מלעילא, כי בחול הקדוש ברוך הוא לטופט את העולם. וזהו הרמז שבהם בנות ישראל. רומז על נשמות וכוונת ישראל. בכלי לבן, לבן מרומז על הא"ן, כי בלבן כלול כל הגוונים. וזהו הרמז שאולין, שה בחינת התעוררת בא להם מעילא כ"ל. וזהו הרמז ומחולת בכרמים, כי מחול הוא מה שאדם מנגן בכלי זמר וזה עושה המחול כפי הניגון שה מנגן ומנצח איש אחר מעורר אותו.

וזהו הרמז עתה הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים. **שהקדוש ברוך הוא מעורר אותם לעשות רצונו יתברך והם יעשו רצונו כפי התעוררת שמגיע עליהם.** וזהו הרמז גם כן באן שם היום מגיע על התעוררות מלעילא וזה מחולת בכרמים כ"ל. וזה שפירש רש"י יום שהתורן השבטיים לבא זה בזה, כי האבות כל אחד היה עובד את הבורא בבחינתו. אברהם, במדת אהבה אשר ליה מרומז יסוד המים יצחק, במדת היראה אשר על זה מרומז יסוד האש. במדת התפארת אשר על זה מרומז יסוד הרוח. ובאמת כל כוונתם היה למדת מלכות להמליך עליהם מלך מלכי המלכים. ועל זה המדה רמז יסוד הפער וזה אמר אברהם אבינו (בראשית י"ב) ואנכי עפר, ונמצא הרי כאן ארבעה מדות וכל אחד חלל מתלת המדות אשר עבדו וזה האבות הרי כאן י"ב כנגד י"ב שבטיים אשר כל אחד היה עובד בבחינתו ובמדתו. **ובאמת כל זה הוא שייך שדאדם עצמו הוא מעורר לעבודתו יתברך, אבל כשגיעו לאדם התעוררת מלעילא אז יכול האדם לעבוד את הבורא יתברך בכל המדות כפי שמגיע אליו התעוררת מאת הבורא הרי הוא כולל מכל המדות.**

ועי' מש"כ בספרה'ק ייסט לב (פרשת כא) ז"ל: **והנה, נודע כי יש בחינת אור פנימי ובחינת אור מקיף, וכשהוא בחינת אור פנימי ודאי גדול יותר משהוא אור מקיף. ובהנה בזמן מקיף עליו מלמעלה (וענין בייס דרוש שליח ה'קן ש"ס פ"ק ג' ע"פ רבה, ע"י"ש). והנה בזמן בית המקדש נאמר ושכנתי בתוכם דייקא, בחינת אור פנימי. אבל בזמן הגלות נאמר (איהיג א' כ"ג) יש בד שיד ידועים כי נטל עליו, וביניהם ברטוריה באבות (פ"ג מ"ו) לשון סך, שהשכינה סוכת עליו מלמעלה. והיינו רק בבחינת מקיף, ועל דרך (התלים קכ"ב ז') וה' סביב לעמו, סביב דייקא, ולא בתוכו. אבל לעתיד אמרו (תענית לא) **שעתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים, היינו כמו עיגול, והוא הנקודה המצויה כביכול, בבחינת אור פנימי ואור מקיף.** וזהו עצמו גלות עולם, והנה הוא כביכול גולה ממקומו, כי רצונו יתברך לשכון בתוכו דייקא, וכמו שאמרו תנאים שיהיה לו דירה בתחתונים, וכדאיתא במדרש תרומה (ש"ג ג') שש לו דירה לידו ביניהם, ובזמן הגלות שאינו אלא בבחינת מקיף, ובאברתו יס' קנו אבא כל בתוכו. זה נקרא אצלו כביכול בחינת גלות, שאין לו דירה בתוכו י"ו. וזהו שאמרו כל מקום שגלו גלתה שכינה עמהם דייקא, ולא בתוכו. והגלות שאינו בתוכו.**

ובספרה'ק תולדות אהרן (לקוטים) כתב ז"ל: **ע"ד עתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים (תענית לא ע"ג), כמו שמעמידי מרחב תנאים מרחב אהרן דק"ק קדק"ק שמשוועי שעכשיו צדיק נכוח מחופתו של חבירו, שכל אחד גבוה מחבירו ולעתיד יעשה הבורא עיגול מאוחדות היינו מנין "אל"ף", ע"ד נעיון סופו כתחילתו ותחילתו בסופו (ספר יצירה א', א) ולא יכסף אחד מחבירו, שעיגול אינו לו תחלה ואין סוף. והוא ושרים בתחילתו, ששרים שמומים שיהיה להבורא יהיו כחוללים בעיגול, כמו מחול הכרם, ואז כל מעיני כן, היינו מעינות החכמה, ולא יכסף אחד מחבירו שלא ילמדו איש את רעהו ויהיה שמחה גדולה.**

מידות ומדיניות גילויי אלוקות בעולם אלא הכל מלא באותה מידה באור השי"ת בבחינת "מסובב כל עלמין" בהארה הבאה למעלה מסדר ההשתלשלות, ולכן דווקא הבעל שם טוב חידש גילה בעולם את כל הענין של "אין עוד מלבדו" ו"לית אתר פנוי מיניה" כידועימא.

מידת ההשתוות

והנה כל ענין ה"עיגולים" הזה אשר נתגלה בעולם בעיקר על ידי מרנא הבעל שם טוב זיע"א כמבואר, מתבטא גם במידות אשר בנפש האדם והיא נקראת "מידת

וידוע משמו של הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זיע"ל, שאמר על נשמתו של מרנא הבעל שם טוב זיע"א כי חצובה היא מהזמן הקודם לחטאו של אדם הראשון באכילתו מעץ הדעת - שגרמה להסתר וליחס המופיע בעולם, ולכן היה הוא זה אשר הזריח והאיר את אור הגאולה העתידה בתוך חשכת גלות הנפש שהיא ה"ע"ל, באור יקרות וגוהות, אור מופלא רום מעלה.

אשר על כן ידענו גם ידענו כי מרנא הבעל שם טוב זיע"א הוא זה אשר החל להרבות ולהפיץ בעולם את הידיעה הנובעת מבחינת ה"עיגולים" אשר לפיה אין חילוקי

ותרעין דחכמתא פתוחין משנת ת"ר, מה שלא נפתחו בזמן התנאים, וכלל יום ויום אור הגאולה מתגבר ודופק, שיכול היום קטן בישראל להשיג הארה עצומה בנפשו עד כלות הנפש, מה שהיה צריך לזה בזמן הקודם אלף אלפים תעניות. וישג היום חסיד קטן אם ירצה להתעורר לזה להסיר מעליו תענוגי העולם הזה, ונתנים לו תענוגי העולם הבא מה שלא היה זדורת מפניו.

וזהו מש"כ בספרה"ק זרע קודש (פ"ר תרומה): כי מבואר בספרים שלכן ברא הקב"ה כל העולמות בגדר העיגול, כגון השמים והארץ, וגלגל חמה ומזלות, הכל בעיגולים ולא בגדר המרובע, כדי להורות לבני אדם שהבורא ית"ש הוא ממלא כל עלמין וסובבה והוא בתוך כל עלמין ולית אחר פנוי מניה, כמו דבר העגול יש בו השתוות מן מרכז האמצעי לכל הקצוות, שאין שום צד רחוק יותר מחבירו, כך השגחתו יתברך הוא שוה לכל הנבואים.

והוא מש"כ בספרה"ק מן אבות לרבי שלמה זלמן שניאורסון נכדו של הרה"ק הצמח צדק זיע"ל (דודשים לחותנו א"ד ת) וז"ל: ועי"ל ענין עג עוגה כו' (מה שהתעצמנו עצמו בתפלה מעגל א"ע בעיגול כו') באופן אחר. דהנה דואי גם מרצון העליון עצמו שלמעלה מהחכמה (ר"ל אפי"א) כי התפלה שנו שפורק בגבי רצונו לא לא לפעלה יתור) יכול להיות נמשך ג"כ תוספת וריבוי אור בהצניור שהוא מזל השמיני ונוצר חסד, לשנות הרצון המלושב בהחכמה שיתרפא החולה עד"מ וירד הגשם כו', רק שנמשך דרך הדרגת השתלשלות שיעקר התגלות תוספת אור מרצה"ע שלמעלה מהחכמה הוא רק באצילות, ואח"כ בביראה מתעלם, אור הרצון העליון ובצירה ומשעלם יתור, עד שלמטה בעו"ה"ל הגשמי מתעלם לגמרי, דהיינו אף שנעשה שינוי גם למטה בגשמיות שנתרפא החולה ע"י תפלת הצדיק שהתפלל עליו.

אך זהו בהדרגה שנתלשב בדרך הטבע שנתרפא לאט לאט בדרך הטבע כו', וא"כ למטה בעוה"ז אין מרגישים שינוי בסדר השתלשלות כו' ואין משיגים כלל שיש התגלות מרצון העליון עצמו שלמעלה מהחכמה.

אבל כדי שיהיה התגלות רצון העליון עצמו גם בגשמיות שיראו גם לעיני בשר כו', כמו כאחד הבריאים לגמרי שלא בהדרגה ודרך הטבע כלל, כמו שמצינו בגמ' (בבב"ד דף ה' ע"ב) הב לי ירך יתב ליה דיהה ואוקמיה, וכנה עשה גם הבעש"ט ג'ע כמה פעמים כו', וכ"ש וק"ו ורואי אלשיש עשי' תפלתו החיה את בן הצופנית ואליהו בן הצרפתי כו', הרי עי"ז משיגים וזואים התגלות רצון העליון למטה בגשמיות.

והמשכה זו צ"ל מבחי' עיגולי א"א שמקיפים אצילות ועשיה בהשואה אחת ממש, שלמעלה מבחי' יושר דא"א, אך עיגולי א"א הם רק מקיפים ולא גילוי, ובחי' יושר שהוא גילוי הרי נמשך ומשתלשל בדרך סדר השתלשלות, אבל כדי שבחי' יושר דא"א יהיה כמו עיגולים או שיהיה התגלות בחי' עיגולים דא"א דהיינו שהתגלות רצון העליון יהיה בעשיה כמו באצילות ממש, זהו צ"ל מבחי' בערה"צ שמשנה נמשך שיתגלו בחי' עיגולי א"א כמו יושר וזהו עגה כו'.

על קהל ה'. וכן הוא באמת כשיש התגלות מדת עתיקא כמו שהיה ההתגלות בשעת מותן תורה דכתיב פנים בפנים דבר ה' עמכם, וכמו ההתגלות שהיה בקריעת ים סוף שהיה גם כן ממדת עתיקא כמו שאמר בזוהר הקדוש (ח"ב ב"ב) דבעתיקא תליא איתא ומכילתא ובוזרה הקדוש (ש"ס ב"ב) ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל, והיינו שהשפחה ראתה כמו הגדול שבישראל הכל שוים כיון דבעתיקא תליא אז אין שום מדרגות וכן היה במתן תורה גם כן וכמו שנאמר שם ויחן שם ישראל ופירש רש"י כאיש אחד בלב אחד ולא היה מדרגות כמו שנאמר פנים בפנים ד"ב"ר ה'. עמכם אבל אחר כך נתבטל מדרגה זו ולא היה ההתגלות היא עד לעתיד שיהיה התיקון האמיתי.

וזה ענין שנכתב טענת קרח בתורה אף שהיה שם אשה שדברא אמת שקרח טען כן מכל מקום מציון (ותחנא ר"פ תולדות) גדול השלום שדברה התורה דברי בדאי בשביל שלום ואיזה כה תאמרו ליוסף וכו' ואף שהדבר אמת שם שלחו כדברים האלה ליוסף מכל מקום מדייק המדרש שלולי מפני השלום לא היה כתבה התורה דברי השבטים שהם דברים בדואים. וכן אכן מה להכתוב לכתוב דברים כדואים שאמר קרח. אבל באמת אינם דברים כדואים לגמרי כי מה שאמר כל העדה כולם קדישים הוא בדואי אמת וישב בנייהם כ"ל. אך הוא רק מעין עולם הבא וגם הוא רק בשבת, ובאמת בדרך ישראל קדושים הם וכמו שאמר כי עם קדוש אתה. ומה שאמר ובתוכם ה' הוא גם אמת דביום השבת שיש התגלות בחינת עתיקא כמו שאומרים ועתיקא קדישא תתיין לסעודא בהדה אז בתוכה ה' דשבת מעין עולם הבא ויש בו מעט התגלות מעין העתיד מענין מדרגת בחינת העיגולים שיהיה בתוכם ה' שהקדוש ברוך הוא כביכול תמיד כמו שיהיה לעתיד וכבר הוא עתה כן. אבל באמת התגלות הזאת האמיתי לא יהיה המדבר שהיו כולם משתדלי באורייתא דאינון בשבתות וימים טובים כמו שאמר (ח"ב ב"ב) הים גם כן מעט התגלות מעין זה ממדרגת (ובתוכם ה'). וטעה קרח וחשב שכן הוא יתהי' כמו שיהיה לעתיד וכבר הוא עתה כן. אבל באמת התגלות הזאת האמיתי לא יהיה עד לעתיד ובשבת הוא רק מעין זה מעין עולם הבא אחד מוס' לעולם הבא (כמו שאמר ב"ב ב"ב) ומשום זה נכתבו דברי בתורה.

וכן איתא בספרה"ק מי השילוח (פ"ר קרח) שכתב וז"ל: מדוע התנשאו על קהל ה'. הנה טענות קרח היתה שאין שום התנשאות בין ישראל לאחד על חבריו כי בתוכם ה' היינו שחשי' שוכן בתוך כולם שוה שוה כמו שמבואר בגמרא שלעתידי עישה הקב"ה מחול לצדיקים ומחול היינו בעיגול שאין שום אחד קרוב יותר מחבירו. והיה טוען שעתה ג"כ הוא כך אף ע"ז אמר שלמה המלך מודה רשעים מלך חכם וישב עליהם אופן. היינו שעי' הדור והכתר שניתן להם דהיינו כתר הלוים נתן להם התנשאות ע"ז וישב עליהם אופן דהיינו שהיה משיב להם מדוע כשנתתי לכם התנשאות לא טענתם שאין בישראל שום התנשאות לאחד על חבריו.

לה כמבוא בספרה"ק ב"א אהרן (רפ"ז אבות): קבלה ביד הצדיקים שהבעש"ט ז"ל היה מאותן הנשמות שנסתלקו וברחו קודם חטא עץ הדעת, ולא טעמו מעץ הדעת כלל, וענין השתלקות הנשמות קודם חטא עץ הדעת, נמצא בספר שער הגלגולים.

ולבואר חי' להרה"ק מקאמארנא זיע"ל (ח"ג ד"א) כתב וז"ל: והן היום שנתת שופר גדול

ההשתוות^{מב} [אשר משכנה בלב שהוא ה"עמודא דאמצעייתא"^{מב}, ועל ידה מתקן האדם את מידת ה"הוד" שבו^{מב}].

האמת היא כי מידה זו כבר מוזכרת בספר חובות הלבבות^{מב}, אלא ששם היא מתבאר רק כהתייחסות האדם לזולתו, ואילו הרעש^{מב} הרחב אותה אף בנוגע להתייחסות האדם כלפי השי"ת או עצמו, וכפי שיתבאר להלן.

מידת ההשתוות - שבבחינת ה"עיגולים" - מבטאת את הרגשת השוויון הפנימית שמרגיש האדם כלפי כל מקום, זמן או אדם כלשהו^{מב}. הרגשה זו נותנת לו לאדם זהות

עצמית שאין ערכה תלוי באיזה ענין חיצוני, כך שמצב האדם באופן זה אינו נתון להשתנות^{מב}.

הרגשת שוויון זו של האדם, מוצאת לעצמה ביטוי בשלשה מישורים: בין אדם למקום, בין אדם לחבירו, ובין אדם לעצמו, וכדלהלן.

ואלו דבריו של מרנא רבינו הבעל שם טוב זיע"א^{מב}:
 "כתיב^{מב} שויתי ה' לנגדי תמיד, שויתי לשון השתוות, בכל דבר המאורע הכל יהיה שוה אצלו, בין בענין שבני אדם משבחין אותו, או מבזין אותו, וכן בכל שאר דברים, וכן בכל המאכלות, בין שאוכל מעדנים, בין שאוכל שאר דברים, הכל

גימטריא נפש, וזהו בחינת תשובה תשוב ה' (דוד קכב), שמתקן בחינת ה"א בחינת הוד כ"ל.

וזהו שאמר הכתוב (שמות א) ויהי כל נפש יוצא ירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים וגו', פירוש שעל ידי שתקן יעקב בחינת ירך בחינת ה"ד כ"ל, ונתקן בחינת נפש^{מב}, נתקן ע"ז בחינת יוסף בחינת יוסד (דוד רלב) שהיה מלך במצרים, שהוא בחינת גאולה, ולזה נקודה של הוד הוא נקודה קיבוץ^{מב} (טעמי המדות טז) לרמוז לבחינת קיבוץ גלויות במרחב בימינו אמן, ובחינת קבלת התורה שהיא בבחינת פנים סגנים. מה שער יחוד המעשה פ"ה, וז"ל וכבר אמר לו אחד מן החסידים, שאמר לחבירו: הנשתווית? אמר לו: באיזה ענין? אמר לו: נשתוו בענין השבח והגנות, א"ל. לא. א"ל: א"כ עדיין לא הגעת השתדל, אולי תגיע אל המדרגה הזאת, כי היא העלינה שבמדרגות החסידים ותכלית הרוח, עד שירחק מן הגאווה.

והיא מה שכתב הרמב"ם בפירושו המשניות (אבות פרק ד) וז"ל: וכבר ראיתי בספר מספרי המידות, ששאל אחד החסידים, ואמר לו: איזהו היום השחם שערך עליך מימין? אמר: יום שהיית נוסע על גבי ספינה, והיה מקומי בה השפל שבמקומות, והייתי לבוש לבושי סחבות, והיו בספינה חסורים ובעלי מנון, והייתי שוכב במקומו, ואחד מאנשי הספינה קם להטיל מים, והגיעה ספלותי בעיני, ופחיתות המצב אשר הייתי בו, עד כדי גדולה עצמו והטיל מימיו עלי. ונפלאי על ההחזקות הנותנת העיות בנפש, וחי ה, לא הצטרע נפשי שבעשהו כלל, ולא התעורר בה רוגז, ושמחתי שמחה גדולה שהגיעתי למדרגה שלא יצערני ביזוי זה חסר, ולא אשים לבי אליו. ואין ספק שזו היא תכלית בשלמות הרוח, עד שירחק מן הגאווה.

יו זה נתון בבחינת האדם לקבל את כל מאורעותיו בשווה, כמו שכתב בספה"ק שפת אמת (פר יואר, תרל"ח) בה"ל: במדבר אין מפסיקין בתוכחות ואל תקוץ ל"ת תוכחות קוצין קוצין כו'. כדתיב אנכי נותן כי היום ברכה וקללה. פי' שכל יום ניתן לבני' בחייה חדשה. א"כ לעולם ביד האדם להפוך הרע לטוב. ואין לדבר סוף. וז"ש אין מפסיקין קוצין קוצין ואין אחרית וסוף להקללה. כמאמר שקר אין לו גלים. כי בסוף מתהפך וכל טוב התחדשות ברכה נמשך ג"כ אחריי קללה. וז"ש נותן לפינים כו'. השכל ביד האדם. וביאור ענינו ואל תקוץ בהתכתה. אין מדת השתוות. משבחין מאד מדה זו. והיינו לקבל כל המאורעות בשוה כי אם אין האדם משתנה כמעט בו מדה"ת אין לה קיום להקללה והפלת ועוברת ממנו. אין ח"ו אם האדם מתפעל יותר מדאי. בזה נוסף קיום וחיוסין להרע. וז"ש אין מפסיקין שלא יפסיק מדבקות ובטחון שיש לו בהקב"ה אף שיעבור עליו מה שיעבור כ"ל.

יו ראה שם בספר מאירת עינים לר' יצחק דען ע"פ (פר עקב) וז"ל: והזוכה לסוד ההתדבקות יזכה לסוד השתוות, ואם יזכה לסוד ההשתוות יזכה לסוד ההתבודדות, ואחר שיוזכר לסוד ההתבודדות הרי זה יזכר לרוח הקודש, ומזה לבבואה עד שיתבאר ויאמר עתידות. וסוד השתוות אמר לו ר' אבנר, כי בא איש חכם לאחד מהמתבודדים ובקש שטוב שיקבלוהו להיות מהמתבודדים, אמר לו המתבודד בני ברור לשם כי כונתך מנהיג את האדם הודיעני שותותה אם לא, אמר לו ר' באר דברין, אמר לו אם שני בני אדם האחד מהם מכבדך והאחד מכזה אותך הם שוים בעיניך אם לאו, אמר לו לא דאורי כי אני מרגיש הגאון ונתת רומז מהמכבד וצער מהמבדבד אבל אני נוקם ונוטר, אמר לו בני לך שלמוע כי לך רומז שלא נשתוויה שלא תרגיש שכל בני נוקם העושה לך, איך מוזמן להיות מחשבתך קשורה בעליון שתבא ותתברד, אמנם לך ותכניע עוד לכבר הנענה אמיתית עד שתשתחוה ואז תוכל להתברד, וטעם ההשתוות הוא דבוק המחשבה בשם ית' כי דבוק וחבור המחשבה בשם א"פ עושוין לו אינו מרגיש.

מה צוואת הריב"ש דף ב ע"ב. טט תהלים טז ח.

מב וראה בספה"ק חסד לאברהם (ליקוטים - תהלים): הוד והדר תשוה עליו (אב ו). הנה ביאור אלו הדברים הקדושים כן הוא, שהתורה הקדושה מלמדת אותנו ישראל עם קדוש את הדרך נלך בו שעל ידו נהיה ניצולים מן הגיאיות מדה הרעה והמרה. ומפרש ואומר שזה הדרך אשר ישכון אור, היינו דרך עיקר ההשתוות, והיינו שירגיל האדם את עצמו שישהו אצלו במשקל אחד הכבוד והבזיון המגיע לו מבני אדם, ואז ההרגל נעשה טבע אצלו, ויצא מן הגיאיות המדה הרעה והמרה עד למאוד.

וזהו שאמר הכתוב הוד היינו בחינת כבוד, והדר היינו החזרה מתיבת הוד למפרע, והיינו דזה, כי בשתחזור ותקרא את תיבת הוד למפרע, איך נעשה תיבת "דוד", היינו בחינת בזיון. ד"הד"ר הוא מלשון חזרה כמו הדרא לדוכתא. והיינו אלו השני בחינות הן הוד והן דזה המגיע לו מבני אדם, תשוה עליו היינו שיוון אצלו במשקל אחד, ואז יזכה למדת ענוה באמת, ועקב ענוה יראה ה' (משלי כד ב) והבן.

גם עוד רומז לו הכתוב בזה הלכות במה שכתב. כי באמת הכל טובה הוא, כי כל מה דהדר רחמנא לבי עביד (שם ט ע"ב), וגם זו לטובה, כידוע. וזהו שאמר הוד היינו נחת, והידי כ"ל להיטב עצר ה' תשוה עליו, היינו אצלו במאמת כ"ל.

וע"ז מסיים הכתוב ואומר שבחינת האדם עושה שוה אצלו אלו הב' בחינות כ"ל, אזי ותשיתו ברכות לעד, היינו נזוכה לברכות ישועות ונחמות, וכמאמר חז"ל (שבת פ"ג ע"ב) הנעלצין ואינם עולבין שומעים חרפתם ואינם משמים, שמיחם ביסורים וכו' עליהם הכתוב אומר (שופטים ה, לא) ואוהביו כצאת השמש בגבורתו וכו' יע"ש, דהיינו ברכות ישועות ונחמות והבן.

והיא בסוף הספה"ק ישמח ישראל (מאורן של ישראל - הגנות והדרכות ישירות טאט כ"ר אדמור"ה) ויעבוד היום כמדת השתוות, ושלא תשוב חלילה וחס כבדוד עצמו, וידע שארם בה כל מנינות ועיכוב ההשוכה ועבודה שכלב, כמו שכתב והזהיר בזה ר"מ ט"ב בהנהגותיו בהנהגה ראשונה.

מב כמ"כ בספה"ק אמרי אמת (פר שופטים) וז"ל: וא"י בשפ"א בפסוק אם יהיה נדחך בקצה השמים יהיה לך למימר בקצה הארץ ופי' שהשווה הוא ג"כ בגלות דבעת הגלות כי ותגל מרגלותיו ובאמת עיקר מקומו באמצע הלב, א"י בזה"ב חזק הלב לא באמצע, זהו העמודא דאמצעייתא, והו' לבלתי רוח לבבו מאחיו, שיהיה בתוך בני' לא יותר גבוה, עמודא דאמצעייתא, השתוות, כי פעמים יש נפילה ולפעמים עליה, וזה דאי אפילו תמך שואל בשלמו לא ישיבו ואפי' נחש קרע ועל עקב לא יפסיק וכן א"י ככתוב הוא עקב אפילו הכי שואל בשלמו לא ישיבו. וז"ל שראל הוא הלב. עמודא דאמצעייתא, השתוות, כי אם רוח המושל תעלה עליך מוקדם אל תנה. עיקר המקום הוא באמצע בלב, המלך היה צריך ליקח אתו את כל ישראל בכל התלכותיו וזהו אשר יוציאם ואשר יביאם להוציאם מהספלות ולהביאם לתוך שערי טהרה.

מב כמו שכתב בספה"ק פ"ב עין (פר צנצנים) בה"ל: איתא בספרים הקדמונים (תה"ל של יחוד המעשה פ"ה) שיעקר גדול והוא לעבודת ה' שיהיה לאדם בחי השתוות, היינו שיהיה בשוה אצלו הודיית בני אדם וגנות בני אדם, שכל יהיה נחשב אצלו לכלום, ר"ה העיקר תהיה אצלו לעשות רצון בוראו ית'. ביאמה ויראה כמאן קדם מלכא פנים סגנים, וזהו נקרא בחינת תיקון ה"ד, היינו במה שאינו נחשב אצלו הוד של בני אדם שידוד אותו על מעשינו, ומתקן ר"ה שיהיה לבתי' לו כ"ל, הוא הוא מתקן בחינת ה"ד.

וזה שאמר יעקב אבינו ע"ה ארץ נענגה עמך של עשנו בירוכו בחינת ה"ד ופגם בו (ע' וז"א טא ע"ב קטא), ואחר שניצל ממנו אמר (בראשית לב ט) כי ראיתי אלהים פנים אל פנים ותנצל נפשי, פי' שעל ידי עבודתו לה' בחינת פנים סגנים כמאן דקאים קדם מלכא כ"ל, ע"ז ותנצל נפשי, ותיקן בחינת ה"ד בחינת נפש שלי, כי ה"ד הוא בחינת ה"א שהוא מדה ממישית בפסוק (ד"ה א טא) לך ה' הגדולה והגבורה וגו' כידוע, גם מרומז באות ה' שהוא צירוף ד"ר כזה (ה"ה נקט ע"ה) אותה ה' עצמה נעשית ה"ד, ועל ידי עבודה ה"ל ממשוך ה' פעמים אלהים בחי' אלהות מלמעלה, ומחשה פעמים אלהים עולה

ותכונותיו על כל רבדיהם בעצמו, הרי אז אינו תלוי בתגובות חברתו, ואינו מרגיש צורך לרצות אותם או נטייה לתחושת איום מאי קבלתם אותו כפי שהוא.

רעיון זה עלול לפעמים להטעות רבים כי מדובר במצב הכולל חוסר אכפתיות כלפי הזולת, אולם ההיפך הוא הנכון.⁷¹ ברגע שהאדם מקבל ומכבד את עצמו די, דווקא אז הוא יכול להעניק אהבה והערכה לזולתו, כי מה שאין לו לאדם ביחס לעצמו, הוא לא יכול להעניק לאנשים אחרים שאינם אלא השתקפות של חלקי הנפש שלו.⁷²

ובלשון הזה הביא הרה"ק בעל התולדות יעקב יוסף זי"ע בשם רבו הבעל שם טוב זיע"א: "במדרש רבה⁷³ וידבר ה' אל משה במדבר סיני באוהל מועד וגו', וכיון שעמד אוהל מועד אמר יפה הוא הצניעות, שנאמר⁷⁴ והצנע לכת עם אלהיך וגו'":

"שמעתי מה שכתב רמ"א⁷⁵ זה לשונו, ולא יתבייש מפני בני אדם המלעיגין עליו בעבודת ה' יתברך, גם בהצנע לכת וכו', רצצה לומר דקאי אדלעיל אימתי לא יתבושש מפני בני אדם, כשעושה כן גם בהצנע לכת, ודברי פי חכם חן, והכלל שיהיה תורתו ועבודתו באמת ואמונה, פיו ולבו שוין, בין כשהוא עם בני אדם ובין כשהוא בהצנע לכת⁷⁶":

על מאמר חז"ל⁷⁷ - "אפילו כל העולם אומר לך צדיק אתה היה בעיניך כרשע" - אומר הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"א⁷⁸, כי אין הכוונה חלילה שאכן יהיה האדם נחשב

ישוה בעיניו, כיון שהוסר היצר הרע ממנו לגמרי, וכל דבר שיארע, יאמר הלא זהו מאתו יתברך שמו ואם בעיניו הגון וכו', וכל כוונתו לשם שמים, אבל מצד עצמו אין חילוק, וזה מדריגה גדולה מאוד⁷⁹:

בין אדם למקום

בנוגע לעבודת השי"ת שהוא חלק "בין אדם למקום" מתארת מידת ההשתוות את הקירבה והקשר הפנימי שהאדם מרגיש בינו לבין בוראו, קשר שלא שייך לערער אותו, אהבה ללא תנאים, חיבור אמיתי ומתמיד אשר כל עוון או חטא לא יוכלו לפגום בו.

וכך גם במקביל, יש בהרגשה זו מעין חיבור פנימי להשי"ת שאינו תלוי בכמות השפעותיו - וכמו שנאמר "שיייתי ה' לגדי תמיד"⁸⁰ בבחינת "ישורון"⁸¹, נאמנות ומסירות מוחלטת להשי"ת ללא שום שייכות למידת חסדו וטובו, כך שאף במצב בו הוא לא משפיע כלום, עדיין עומד קשר זה ביציבותו, ואינו נחלש או נעשה קלוש יותר.

בין אדם לחבירו

כך גם במישור החברתי מבטאת מידת ההשתוות את הרגשת הביטחון או ההערכה העצמית - את למידת האדם להעניק לעצמו אישור על כך שהוא קיים, ללא צורך קבלת אישור מאף אחד אחר על כוונתו.

כאשר האדם לומד להחשיב ולאהוב את אישיותו

⁷¹ תהלים טז ח.

⁷² כמש"כ בספר⁷² אמרי אמת (פר' מקץ) בה"ל: ויעקב היה כך דכתיב ויפול על צואריו וגו' ואיתא שיעקב קרא את שמע היינו שלא נשתנה מכפי שהיה מקודם, כתיב שפכי כמים לבך נוכח פני ה' וכתבי שותי ה' לגדי תמיד וזו מדת ההשתוות ויעקב נקרא ישורון על שם הישרות והשוויון, שכלתי הוא נשעו יקונו שותי ה' לגדי תמיד כן מימיני כל אמוט.

⁷³ כמש"כ בספר חובת הלבבות (השער החמישי - שער יחוד המעשה - פרק ה): וכשתעמוד על ביטולו ואמירות ראייתו, ולא יוכל לעמוד כנגדך ולא לבטל מה שידעת אמיתתו וביחורו כמה שקדם לנו בשער הזה, ישוב לפתוחך ולהטעותך בנפשך ויאמר לך: כמה אני שמח בענייך על אמונתך הטובה ולבך השלם לאלהים, וכבר הגעת ממעלות החסד מה שלא הגיע אליו זולתך בדורך, ויש בו יותר מדאי מהודאתך לבורא על טובתו וחסדו. וראוי לך להנחיק עצמך גם על הפרוע קצת חובות בני אדם, כי כבר ידעת, כי הם סיבות תועלתך והזקתך, וכבר נתברר לנו, כי ברצונם אותך, תהיה תפארתך, ובהתקצפם עליך, יהיה חסרונו. על כן השתדל כמה שיפיק רצונם ותמצא חן בעיניהם, כמו שאמרו רבותינו, זכרונם לברכה (אבות ג ט): כל שרוח הבריות נוחה הימנו - רוח המקום נוחה הימנו.

השב עליך: ומה יועיל לי בהתרצות אל חלש כמוני, אשר אל ביכלתו להועיל לי ולא להזיק, ואמר הכותב (שערי צדק כב): חדלו לכם מן האדם אשר נשמה באפו כי כמה נחשב הוא, ואפילו אם היה חובה, איך אוכל לרצות כל בני דורי, ואין ביכלתי לרצות בני ביתי, כל שכן זולתם. ומה שזכרת מדברי רבותינו, זכרונם לברכה, בענין הזה, אינו מחייב להשתדל במשית רצון כל הבריות, אבל הוא כמו שאמר אחד החכמים בכוונתו לבנו: בני! הפקת רצון כל הבריות אינה ביכלתך, אבל השתדל להפיק רצון הבורא ויעשר רצון לבריות, כמו שכתבו (משלי טו ט): ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו. וכן מן שכל הבריות מקטנם ועד גדולם מודים ומשבחים אותו ורוצים את מעשיו, ראה

היא, כי האל, יתברך, זרע לו אהבה בלבות בני אדם, ושם לו שם טוב על לשונם, וזה אין הבורא עושה אותו לשונאיו, והוא לראיה ברורה וגדולה על רצות הבורא אותו.

אבל שיהיה האדם החסיד משתדל וטורח כמה שישבחוהו בני אדם על עבודתו לאלהים, אין זה ממנהיג החסידים, על כן היזרזר מזה והדושה לו מפיתוי היצר לך, כי הוא משתדל להדריך בזה עד שיפיק במצודת החונן.

⁷⁴ עין במאמר "כל ישראל ערבים" לפר' ויגש, ששם נתבאר כי אהבת רעהו אינה אלא חלק מאהבת עצמו.

כמש"כ בספר⁷⁵ קב"ב עין (פר' חקת) ז"ל: ועיקר גמילות חסדים הוא להשתתף בצערו של חבירו כמו בצערו ממש, וזהו בחינת אחד א"ח דל"ת, היינו להיות אחיו של דל, וכמו ששמעתי מהרב הקב"א ד"ק בארדיטיטוב שאמר בשם המגיד ממעריטש ז"ל שאחת משלש עשרה מדות שהתורה נדרשת בהן הוא גזירה שוה, היינו בחינת השתוות שריגשי בצערו של חבירו כמו בצערו ממש בשוה (ע' קדושת לו פ' כי תשא), וזאת הוא בחינת אחדות ממש וגמור, וזהו עיקר גמילות חסדים אשר בזה יוכל לתקן בחינת עגל כאמור למעלה.

⁷⁶ די ראה במאמר "אין למעלה מעונג" לפר' מצרע.

⁷⁷ במדבר רבה א, ג'.

⁷⁸ מ' מ'כ' ו, ח'.

⁷⁹ אורח חיים סימן א'.

⁸⁰ תולדות יעקב יוסף פרשת תצא דף קצ"ח ע"א.

⁸¹ נדה ל ע"ב.

ס' כך הביא בשמו בספר⁸² אמרי יוסף (פר' נח) ז"ל: וידוע מאמר רז"ל (נדה ל ע"ב) אפילו כל העולם מאמרים עליו בעיניך כרשע, הגם דלכאורה על מאמר זה יש לדקדק, דהרי אמרו רז"ל (אבות פ"ב משנה י"ג) אל תהי רשע בפני עצמך וכו', וכמו שפ"י הרמב"ם (שם) דהאדם צריך להחזיק את עצמו לבינו, וכמו שאמרו רז"ל (קדושת לו ע"ב) לעולם יראה אדם את עצמו חצוי חייב וחצוי זכאי, ואם כן אין אמרו היה בעיניך כרשע.

בעיניו כרשע, שהרי אמרו חכמינו ז"ל בפרקי אבות^א: "אל תהי רשע בפני עצמך". אלא הכוונה בזה היא על קניית האדם את מידת ההשתוות, כך שלא יתפעל כלל מממה שאומרים לו, ויהא חשוב הוא אצל עצמו בשעה שמשבחים אותו באותה מידה שמבזים אותו.

ויש אומרים שצריך האדם להשתדל לבוא למעלה גבוהה יותר מן ההשתוות, עד כדי כך שיהיה אצלו אהוב הביזיון יותר מן השבח - שיהיה מאוס אצלו^ב.

בין אדם לעצמו

האמת היא, כי איכותם של המישורים הקודמים תלויים המה ועומדים במערכת יחסיו של האדם עמו בעצמו וכנ"ל. כי באותה צורה בה האדם מתייחס לעצמו, כך הוא מתייחס גם כן לסובביו^ג, ולחילופין, כלפי השי"ת [ראה במאמר "אין למעלה מעונג" לפרשת מצרוע].

האדם שמצליח להגיע לכך, גילה בעצמו את ה"אני" הכי פנימי ועמוק שבו, את דרגת ה"יחידה" שבו, והרי הוא נגאל בגאולה פרטית מגלות הנפש הפנימית הכבולה ומכוסה בשכבות של דימויים ואחוזות עיניים^ד.

כאשר האדם מגיע למצב זה, בו הוא אינו מעריך את עצמו ביחס לאדם אחר, מסוגל הוא לפעמים לדבר על מעלות

עצמו באוזני אחרים ללא שמץ של גאווה^ה. כי כאשר האדם מרגיש שהוא מוערך ושווה בזכות תכונותיו או כשרונותיו, או אז השיח אודותם מהווה סמל של גאווה עצמית, אולם כאשר ההערכה עצמית שלו אינה תלויה באף תכונה או מידה נרכשת או מולדת, אזי אין הדיבור על מעלותיו מנפח את ה"אני" העצמי שלו, שהרי ה"אני" שלו מכובד וחשוב אף ללא מעלה זו.

ולכן היה משה רבינו יכול לכתוב על עצמו "והאיש משה עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה"^ו למרות שבהשקפה ראשונה נראים מילים אלו כגאווה, הרי שעל פי האמת לא הרגיש משה בדברים אלו מעין גבהות כלל, כי תכונותיו או מעלותיו אינם מוסיפים או גורעים על מהותו הפנימית. וכך גם מצינו שאמר רב יוסף לתנא ששנה "מימות רבי בטלה ענוה ויראת חטא" - "לא תיתני ענוה, דאיכא אנא"^ז.

כמו כן, מי שיש בו את מידת ההשתוות, מותר לומר את כל שבחו בפניו, כי אין מעלותיו מעלים או מרבידים בפניו כן העצמי שלו^ח.

על ידי יראה ודביקות

על מנת להגיע למידת השתוות זו - מלמדנו מרנא הבעל

להגלות. וע"ז רמזו אין מפסיקין בתוכחות כמ"ש אל תקוץ בתוכחה. וזה ענין המאמר שצוה ה' כל הד' לשונות של הגאולה שיהי להם דביקות והשתוקקות לעבודת ה' שמוכן להיות אחר הגאולה. להיות עבדי ה' ולקבל התורה. ואם היו מקבלים הדברים הי' בטל הגלות. והואל והיו משתפים את עבודת ה' בהגלות. ולכן אמר מרע"ה הן בני ישראל לא שמעו כו'. הגם כי הי' ע"י קוצר רוח. אבל ידע כי "ואשר ומפתח של הגאולה כנ"ל. וכתוב וידבר ה' אל משה ואל אהרן ויצום אל בני"י פי שעי"י משה ואהרן שהם היו נאמנים ודביקים בבורש הגאולה. זכות שלהם קיים לכל בני"י. וז"ש ויצום שבכח שלהם יתמשכו כל בני"י לבחי' הגאולה.

^א ראה בספר שיח שרפי קודש (ענין דביקות). כתב בספר מכלל מציון, מצינו ברשב"י שאמר ש"מ קוב"ה קארי לי, כי הצדיק השלם שהגיע לשלימות הענוה הוא יודע את מדריגתו ואומר זה ג"כ בלי איהה התפעלות כי הוא כבר בגדר השתוות המדות הנוכח בס' חובת הלבבות, ושמענו מ"כ"א אדומ"ר ה' דוב בעריש מביאעל ז"ע שאמר על עצמו שהוא רבי וראי' לזה מרבי"ל דכשבא לג"ע שאלו רשב"י אם נראה הקשת בימיו ואמר לו הן כי היכי דלא ליחזיק טיבותא לנפשי, אמר לו א"כ לאו את בר לואי, וצריך ומפתח וכי לא ידע רשב"י את כוונת ריב"ל דמה שאמר לו "הן" הוא רק בשביל שלא להחזיק טיבותא לנפשי. אולם הוא הדבר אשר דברנו כי הצדיק השלם הוא בגדר השתוות עד שאומר את גודל מעלתו בלי שום התפעלות, ולכן אמר לו רשב"י א"כ לאו את בר לואי, כי מדריגת רשב"י הגיעה עד לגדר ההשתוות כנ"ל.

^ב סוטה טז ע"ב.

^ג כך איתא בספ"ק בית יעקב (פ"י יח): יהודה אתה יודוך אחיך. ירצה כי איש אשר אין לו מדת השתוות אין ראוי לאדם לספר שבחתי בפניו מן יתגאה על ידי זה. לא כן מי שיש לו מדת השתוות והוא שפל ועניו ומכיר שבפלותו וכל הטוב אשר עושה תולה בהש"ת לבד כי הוא הנותן כח לעשות חיל, מותר לאדם לספר שבחתי בפניו כי לא יתגאה ע"י ח"ו. ויעקב ראה מדה זו ביהודה, ולכן יש בו שם הויה' יתברך כמ"ש (שעי"י כ"ו ט"ו) את דכא ושפל רוח, אתי דכא (סוטה ה' ע"א), לזה אמר לו יהודה אתה יודוך אחיך שמתרמים להודות אותך בפניך, וגם ידע בעורף אויבך ע"ד אתה דכא וממילא היא מלמחת השם, ישתחו לו בני אביך כי הבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריך, וכל מי שהוא שפל יותר תעלה ביותר, ולזה משה שהיה ענו מכל אדם לא קם נביא עוד כמשה (דברים י"ד).

והנה בשם הצדיק הקדוש מוה"ר אימלך זצלה"ה שמעתי בזה דבר הפלא שאמר דכוונת רז"ל שיהי לאדם מדת השתוות, וז"ש אפילו כל העולם כולו אומרים עליך צדיק אתה היה בעיניך כרשע, ר"ל הי' בעיניך שוה כאלו אמרו עליך שאתה רשע, ויהי לך מדת השתוות שיהי שוה בעיניך, אם העולם אומרים עליך שאתה צדיק, או שאומרים עליך שאתה רשע, הכל י"ה שוה בעיניך. עתה ד"ק ודפ"ח ושי"י.

^ד אבות פ"ב מ"ג.

^ה כך מובא בספ"ק אורי פנחס (שער ו' דרוכי עבודת השמים): סיפר ר' לוי בנו שפ"א דיבר עמו איהו עסק ורה"ק באשעת הדיבור שפלות כעבד לפני אדון, ובהיפך כשהיה מדמין לו כבוד מאיהו אדם ומכש"כ מרבים היה לו צער גדול מזה מאוד. גם היה מזכיר מלקוטי יקרים באגרת ששלח ר' פייבייל לחבירו בענין השתוות שכתוב בחו"ה כבר טעו רבים שסוברים שיש אצלם הגנות והשבח ומטענין א"ע. אלא צריך דוקא לאהוב את הגנות ולשנוא הכבוד והשבח וע"ש לשוננו.

^ו והרבה פעמים לאחר הדיבור עם חבירו, נודע כי כוונת חבירו הייתה אחרת ממה שחשב הוא בתחילה. וכונמא בספ"ק אהוב חסד להרה"ק רבי דוד מנדבארנא ז"ע (פ"י סוטה) בה"ל: ע"ל בדרך רמז על זה הפסוק שאמר משה מוסר לראשי המטות, לבני ישראל, שכל מגמתם יהיה לטובת ישראל, לאמר, פי' בעת יראו ראשי מטות היינו רכנינים איהו דבר אשר נצמח מזה מחלוקת בישראל אזי יקחו אותם בדברים רכילים ממששע ל"א, והטעם שאמר איהו רכא, וישאלו כל אחד את חבירו מדוע ככה עשית, ואולי נוכל להשתוות על ידי דין תורה בלי מחלוקת, כדפי' באור החיים ע"ה"פ (ויקרא י"ז ט"ו) לא תשנא את אחיך בלבבך, היינו שישאל את חבירו למה עשית העוולה הזאת, ואז יהיה אהת מהנה או שיראה שטעות נפל בחיבור, או שחבירו מתחרט על העוולה, ומילא בטל השנאה ומחלוקת ועל ידי השלום מתרבה הפרנסה לישראל. והוה שאמר הכתוב זה הדבר אשר צוה ה', כי מבואר במדרש (ליקוט הבאי בפיטת משה ריש פירשתן) למה אמר זה הדבר אשר צוה ה', והטעם הוא שחשבו היתה מדברת מתוך גרונו של משה וזאת היא אריה ברורה שרצון הבורא ב"ה כן.

^ז כמשי"כ בספ"ק שפת אמת (פ"י וראי' תרי"ב) בה"ל: בודרש. המשנה. אפילו הולך שואל בשלמו לא ישבנו אפי' נתח כרוך אל פוסקי'. אהת להיות לאדם עובד ה' מדת השתוות שלא להפסיק עבודתו על ע"י קירובת שיש לפעמים במתנת עליון. ולא ע"י ירידה ונשיכת נחש. וכמו שאין האדם מפסיק ע"י הנשיכה. הולך לו הנחש. וכמו כן בכלל נחשבי ימי הגלות נשיכת נחש. ואם בני' מתחזקים שלא להפסיק. אין קיום

שמו, ובכל דבר שיעשה, יחשוב בזה שהוא עושה נחת רוח לבורא יתברך שמו, ולא לצורך עצמו אפילו מעט, אפילו אם עשה שיהיה לו תענוג בעבודתו, לא יהיה לצורך עצמו:

”יחשוב שהוא מבני עולם העליון, ולא יהיו חשובים בעיניו כל בני אדם הדרים בעולם הזה, כי כל העולם הזה כולו הוא כגרגיר חרדל נגד העולם העליון, ויהיה שוה בעיניו אם יאהבוהו ואם ישנאוהו, כי אהבתם ושנאתם אין כלום, וכן לא ישגיח כלל על תאוותו גופו ולמנוח שיהיו צרצור שמואכ דחויא”:

וראה עוד באריכות נפלאה בספה”ק יסוד ושורש העבודה” כמה עצות ודרכים האיק להגיע למידת ההשתוות.

קבלת התורה על ידי ההשתוות

וכתב הרה”ק בעל התניא ז”ל בספה”ק תורה אור” כי לאחר ארבעים ותשעה ימי ספירת העומר שבהם אנו

שם טוב זיע”א - כי נדרש מהאדם להרגיש את מציאות האלוקות בעולם” - ”יראה””, המתגלה בעיקר באמצעות ה”אני” הפנימי של האדם, והתדבקות מוחלטת במציאות זו - ”דביקות”” - מתוך ביטול תחושת ה”אני” כנפרד ממנה”.

לפיכך, יש שכתב” כי העצה להגיע למידת ההשתוות היא על ידי הזכרת יום המיתה, והיינו כי על ידי שיזכר האדם בכך שהוא עתיד להיבדל מגופו יבין כי ה”אני” שלו אינו הגוף אלא רובר פנימי יותר, ולא יחשיב את עצמו כמחמת גורמים חיצוניים העומדים לחלוף ולהיעדר”.

וכך איתא בצוואת הריב”ש”י: ”כלל גדול השתוות, פירוש, שיהיה שוה אצלו אם יחזיקוהו לחסרון ידיעה, או ליודע בכל התורה כולה, ודבר הגורם לזה הוא הדביקות בבורא יתברך שמו תדיר, שמחמת טרדות הדביקות, אין לו פנאי לחשוב בדברים אלו, שטרוד תמיד לדבק עצמו למעלה בו יתברך

ג”כ בלי שינוי כי המעשה תלוי בהעושה כ”ל. ו”ל כן פיו” עשה רצונו כרצון בלי השתוות. ממי שאין האדם מנחה עצמו לצורך משיגו כן האדם שמוכן תמיד לבטל עצמו לרצונו ית’ עושה הכל בלי שינוי. והשית’ משלם הכל במשפט מדה במדה. ולכן אף כי השית’ גבוה ונבדל מכל העולמות, וכשמשיג אל הנבאים חיות ושפע ברכה. צריך לעצמם עצמו כן נודע. ע”כ” לזה האדם שבטל לגמרי א”ו עושה רצונו ית’ בלי שינוי. אף שגוף הגשמי ג”כ מרוחק מקדושת המצות רק ע”י הביטול שאין צריך להשתנות כ”ל. כמו כן השית’ עושה רצונו בלי השתנות כ”ל. והשית’ יזכנו להיות מעושי רצונו ית’.

ע כ כתב בספה”ק נועם מגדים (פר דברים) ז”ל:” מול סוף. כי עיקר קניית האדם מדת הענוה הוא על ידי הזכרת יום המיתה תמיד לנגד עיניו כמ”ש בוהר הקדוש באמרם ז”ל (ברכות ב) זכיר לו יום המיתה, שהוא למען יבוא הכנעה בלבו. וזה אחרי אומרו במדבר שתהיה בעונה להחזיק ולהשיג עצמו כמדבר לימד דעת מאין יאכל רק זה מול סוף שיהיה נגד עיניו תמיד סוף האדם. ושני תיבות הללו פירשם הרב אור החיים גם כן כן עיניו שם.

בין פארן ובין תפל. הכוונה שיהיה לך מדת השתוות ולא יהיה בעיניך הבדל והפרש בין פארן שמפארים אותך כמ”ש הרב אה”ח גם כן לפרש תיבה זו על דרך זה וכן הוא פירוש תיבה זו בספר של אור ישראל (קדושו מ”ו מה”ה” ז”ל לדרור הטוב. וכו’.

וזה בין פארן, שמפארים אותך ובין תופל, שתופלים עליך שניהם ישתוו אצלך. וגם מוסב אתיבת במדבר להחזיק בענוה. על זה אמר בין פארן, שמשחים אותך ובין תופל, בין כך ובין כך תחזיק במדחק בענוה ולא יגבה לבך מחמת התפארות של בני אדם אותך. וכמו ששמעתי משם רבינו מ”ו הג”ל באמרם ז”ל (נהל ע”ב) אפילו כל העולם כולו אומרים כי עדיק אתה זו. הכוונה היה בעיניך שיהיה פארן אמירת של צדיק אתה כרשע כאלו אומרים לך רשע ולא תתנשא כלל על ידי זה ודפח”ח. וככה יאמר כאן במדבר בין כן פארן ובין תופל כ”ל.

עד ומבואר בספה”ק שם שממאל” (פר ו יסרה תירוש” מה גם לפי שמשמעתי מ”כ אדומרי” הכתן הגדול זללה”ה מאלכסנדר דהא זדיכיר לו את יום המיתה איננו יראת העונש אלא שייכיר לעצמו שיצא מעוה”ו ירקם ערום חיצו כלל תורה וזהו לבלי מצוות ועש א”א לעשות אותם, א”כ ישאר בעל מום ומחוסר אבר מכל זול ויעיל לזה ולא עונש ולא גיהנם, שהם אינם אלא משלקים את הפסוק אבל אצל אדם מוסר שלימות איברים וגידים ועצמות, ע”כ, ו”א” היא תוכחת חיים המוסיפה חיות והתלהבות, למה לא יזכירו תיפיק בראשונת.

עד דן כן ע”ב. ש פרק י’.

ועדאיתא בספה”ק תורה אור (הסופת יתיר) ובלב זה יבין הטעם מה שחג השבועות אינו אלא יום אחד בלבד משא”כ בפסח וסוכות שהן ז’ ימים כי בחג השבועות זמן קבלת התורה שהוא בבחי’ הכתר שהוא בחי’ יחידה שלמעלה מהתחלקות ז’ מדות שנק’ וימית וזכדמתי המודל של הלכנה שהיא בקבוצה א’ בלבד כי אבל בפסח וסוכות נבנה בנין ז’ א”כ בבחי’ פראוץ ז’ ספירות עם מוחין פנימי ומקיפים פנימים בפסח ומקיפים בסוכות כידוע וגם יש שרש יניקה מן המדות לחיצונים כענין אברהם שיצא ממנו ישמעאל ע”כ מקריב” ע’ פרים בסוכות נגד ע’ אומות שמקבלים מז’ מדות דקדושה מ”ש”כ בשבועות שהוא בחי’ הכתר שאין בו התחלקות לז’ מדות כלל

וכן איתא במגד”ק המגיד מעוררש זיע”א בספה”ק מגיד דבריו ליעקב (אות קמט) בה”ל. זהו כלל גדול שביא לאדם איהו מצוה במחשבה אל ימנע מלעשותה משום יוהרא או משום איהו פנייה, כי בוודאי מתוך שלא לשמה בא לשמה. כי גם במעשה טובה יפעול למעלה כלי טוב, ובמחשבה נעשה למעלה פנימיות הכלי. ראשית דבר צריך להיות בחכמה טובה, ואחר הבחירה צריך להיות פיו ולבו שווין למעלה באמונה שלימה בלי שום פניי” שמלא כל הארץ כבודו, ובכל דבר יש חיות ית’. לפיכך כל האבה ויאה לכל שאר המדות הוא ממנו ית’ אפילו בדברים רעים שעולם. ולכן אין רשאי לאהוב או לירא, וכן להתפאר וכן לנצח וכן שאר כל המדות חוץ ממנו ית’, כי ראוי לחשוב באותה שעה שהוא מתיירא או אוהב דבר א, ראוי לחשוב מהיכן בא כאן היראה או האהבה או שאר הדברים, הלא הכל ממנו ית’ שנתן היראה והאהבה אפילו בדברים רעים, למשל לית רעות. כי מכל המדות נכלו בעת השוה, ולפיכך אין היראה כ”א יחיה ית’ לירא מעני”א או ממנו בבחי’ רעה, וטוב לו לקשר עצמי במראה הגדולה, וכן באהבה ובכן בכל המדות, ולהוציא משם גם אותו הניצוץ ולהעלותו אל שרשו, כי זה מגמת פשטיו להעלות נפילות המשיכה אל הרשע, וכן כהוא מדבר אל יחשוב האלו אמרש, אלא החיות שבו הוא מהבירא ית’ הוא השתוות ית’ המעלה הדיבור אל שרשו. ובהו ג”כ נכלל ההשתוות, כי כח הדיבור ג”כ אצל תבירו כמו אצל הכל מאתו ית’. וכן בעת אכילתו יהיה מחשבתו להוציא חיות שבו להעלותו למעלה בעבודת הבורא, וכן בכל שאר דברים הכל יהיה מחשבתו לעשות פרי לקשר א”ע למעלה.

ע וכן מובא בספה”ק אורח חיים (פר אבתחן) בהאי לישנא: וכאשר אמרתי פירוש המשנה (אבות א) ומלבתשו ענוה ויראה, כי אעפ”י שזכה למדת ענוה, מדה גדולה מאד שאין למעלה. שנשחבתה במשם רבינו ז”ל והע”י משם עני מאוד (במדבר יב), מזה בעצמו יכול להיות בו גדלות ויפול ח”ו מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, ע”כ צריך להיות בו גם מדת יראה, מדת מלכות, המלחין השית’ על מעלה גדולה זו שהוא פעל ועשה זאת, ולית ליה מתיבתא מלכות, ואם אין בו בחי’ עקב איתו בו גוה, אם אין בו בחי’ עקב הוא בעל מום, גבר יחיר שהוא בעל מום, כמ”ש בגמרא דמגילה דף כ”ט (ע”א).

וכן כתב הרה”ק רבי צבי הירש מנדבורנא ז”ל בספה”ק צמח ה’ לגבי” (פר בבלב תפידי) בזה”ל: ואי יאמר שחיי כו, על דרך שכתוב בחובת הלבבות (ש יתיר המעשה פדה) הנשנות כי שוה בעיניך שבת ונאות כו, וזה בא לאדם אם יראת ה’ לנגדו תמיד, וככזר למעלה בעיניו זה דף קמחה ודש”ח, עיניו שם.

ע”כ כמ”ש” בספה”ק פתרת שלמה (לקוטים - שמואל ב) ז”ל:” אודה ד’ מאד בפי ובתוך רבים אהללנו. הני”ל כי המורה על יום המיתה הוא העובר לפני התיבה להיות שליח צבור צריך שמירה בעצמו לכל יבא לידי פניות רעות ח”ו כמבואר בספרי” אבל כאשר מקטר עצמו בקשר אמין בקב”ה” איוי חלל כאספ ואינו ותוהו ושחשבו לו ובלב לתת ההשתוות. וז”ש דוד המלך כי אני אודה ד’ מאד בפי בהתקשרות קב”ה” לכן בתוך רבי אהללנו ולא יזיק לו, ועד”ו הוא אומר (תהלים קסא) אודה ה’ בכל לבב בסוד ישירים ועדה.

ע כמ”ש” בספה”ק שפת אמת (פר הוללות, תרל”ד) בזה”ל:” כלן פני האדם להיות בו בחי’ ההשתוות. ובספרי הקדושים משבחין מאוד לבחי’ זו של ההשתוות. ולמד רש”י ז”ל דא אל כו פני המורה העלה כו. א”כ מותר מ”ש ויעש כן. הרה”ל ויעל אהרן כו. רק הפסוק משמיענו עששה חן בלי השתנות עצמותו וכפי השתוות שהי בו עשה המצוה

המתגלה באמצעות עשרים ושתים אותיות הא"ב המרכיבים את התורה הקדושה, וכפי שיבואר עניין העלאת האותיות והדביקות באור אין סוף שבתוכם במאמר הבא [מאמר "תורה לשמה"].

מתעלים דרגה אחר דרגה בבחינת "יושר", בא חג השבועות המורה על שער החמישים שבבינה, הנקרא "עולם החרות"^{ע"ה}, שהוא מעל לגבולות הזמן והמקום בבחינת "עיגולים", ובו אנו מתחברים לנקודת העצם -

כידוע. ועל ידי הספירה שאנו סופרים בכל יום ככונה הראויה, אנו מעלים אותה מדרגה לדרגה, עד שער נ', שהיא בינה הנקראת יובל (ע"י זוהר ב קס"ו ע"ב), והוא עולם החרות, כמו שכתוב (ויקרא כ"ה ז') וקדשתם את שנת החמישים שנה וקראתם דרוור בארץ לכל יושביה יובל היא וגו', שמשם נמשך החירות וכל הטובות לבני ישראל ממקורין עילאין, שהם כתר חכמה בינה, על ידי ר הקצוות, שהם חסד גבורה תפארת נצח הוד יסוד. וכשנשלמים ימי הספירה, ובא החג הקדוש הלזה, נעשה יחוד הגמור, שמתחבר ז' עם א', שהוא בינה, בסוד אלף חכמה אלף בינה, ונעשה צירוף 'אז', שהוא בגימטריא שמונה,

וכמו עד"מ העיגול שאין בו מעלה ומטה כלל כידוע בפי' כתר מלשון כותרת שמקיף בהשוואה א' מכל צד ובשמים ממעל הוא כמו מתחת לארץ וכמ"ש כחשיכה כאורה כו'. ולכן הוא רק יום א' בלבד וד"ל. ע"י ראה בספה"ק אהבת שלום (לחג השבועות) שכתב וז"ל: ק: להבין זאת, נראה, על פי מה שמצינו בכוונות האר"י ז"ל על ימי הספירה, שציוה לנו הבורא ב"ה (ויקרא כג טו-יז) וספרתם לכם ממחרת השבת וגו' עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום, שהוא כדי להעלות מדת המלכות למקורה. לפי שהיא בחינת ז', ולכן נקראת באר שבע

נכתב ונערך ע"י הרב חיים פנחס הורוביץ שליט"א | לתרומות והנצחות, ניתן לפנות לטל':
054-8461619 | תרומות ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל 17 סניף 732 מס' חשבון 76879692
ע"ש "בית אשר ורבקה" (ע"ר) | לכל ענייני הגיליון, שאלות והערות, קבלת הגיליון באימייל,
ניתן לפנות לכתובת אימייל: 2088014@gmail.com | ת.ד. זכרון יעקב 10\18 י-ם